

Pam.

Relig.

Buddhism

Alwis

W. H. 29 10 1876 B. 1

HISTORY

OF THE

ISLAND OF LAN̄KA

FROM

THE EARLIEST PERIOD TO THE PRESENT TIME.

CHAPTER I.

VISITS OF BUDDHAS TO THE ISLAND,

EXTRACTED FROM

PŪJĀVALIYA AND SARVAJÑAGUṆĀLAṆKĀRAYA,

WITH

A LITERAL TRANSLATION INTO ENGLISH.

BY

REV. C. ALWIS,

TEACHER OF LANGUAGES,

AUTHOR OF "THE ROMANIZED HANDBOOK OF SINGHALESE CONVERSATION," "NĀMĀVALIYA,"

"THE SINGHALA SAṆGRAHAYA," &C., &C.

Price.—Rs. 1·25.

PRINTED AT COLOMBO BY F. COOREY.

1876.

To

A. YOUNG ADAMS, Esq.,
DIRECTOR OF PUBLIC INSTRUCTION
IN THE
ISLAND OF CEYLON,
&c., &c., &c.,

WHOSE EARNEST ZEAL IN THE PROPAGATION
OF EDUCATION AMONG THE POPULATION OF THIS
COLONY IS BY ALL WELL KNOWN AND
APPRECIATED :

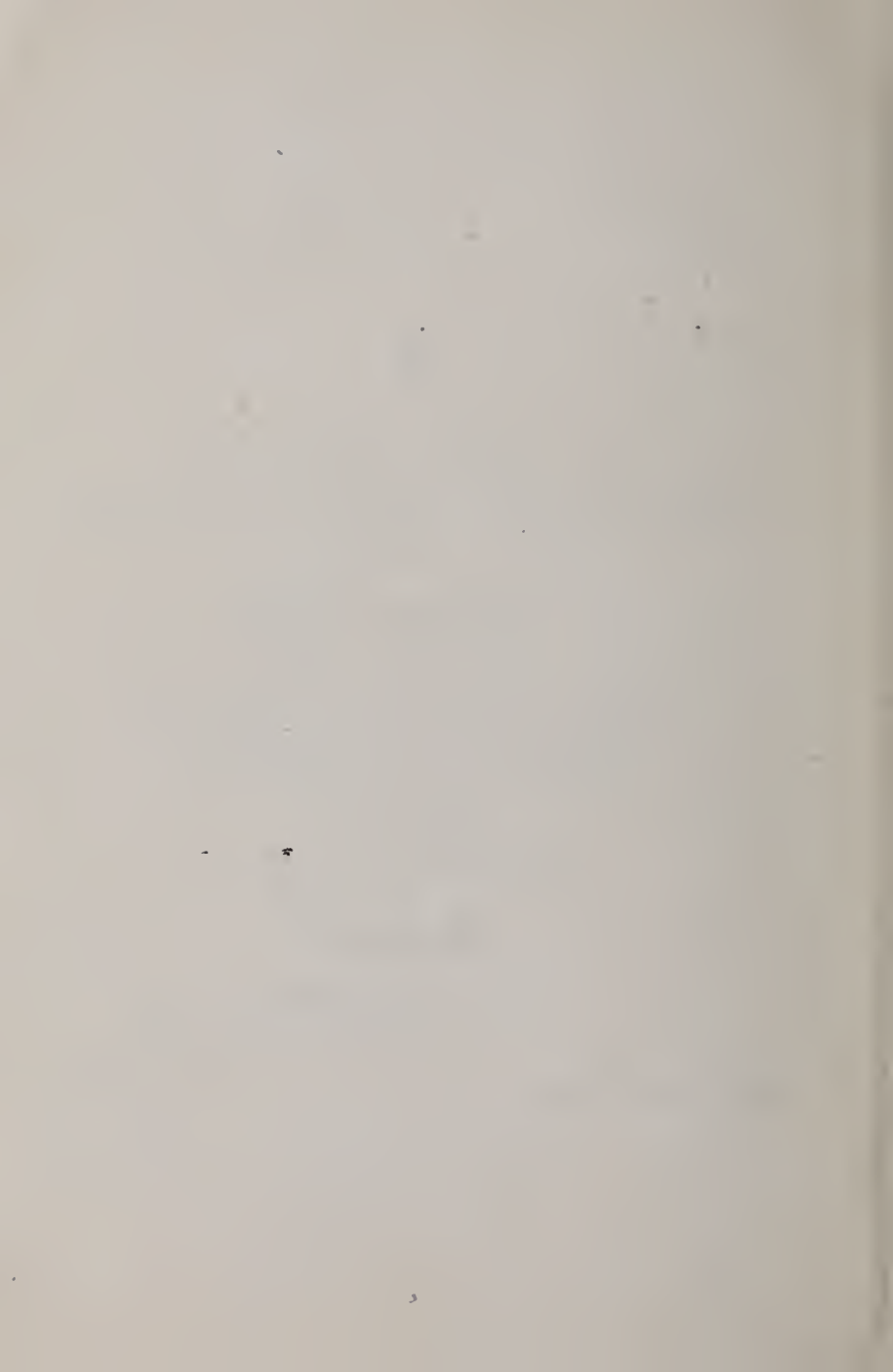
THIS HISTORY OF LAṆKĀ IS

Dedicated

BY HIS MOST OBEDIENT
AND VERY HUMBLE SERVANT,

C. ALWIS.

KOTARÉNA, MARCH, 1876.

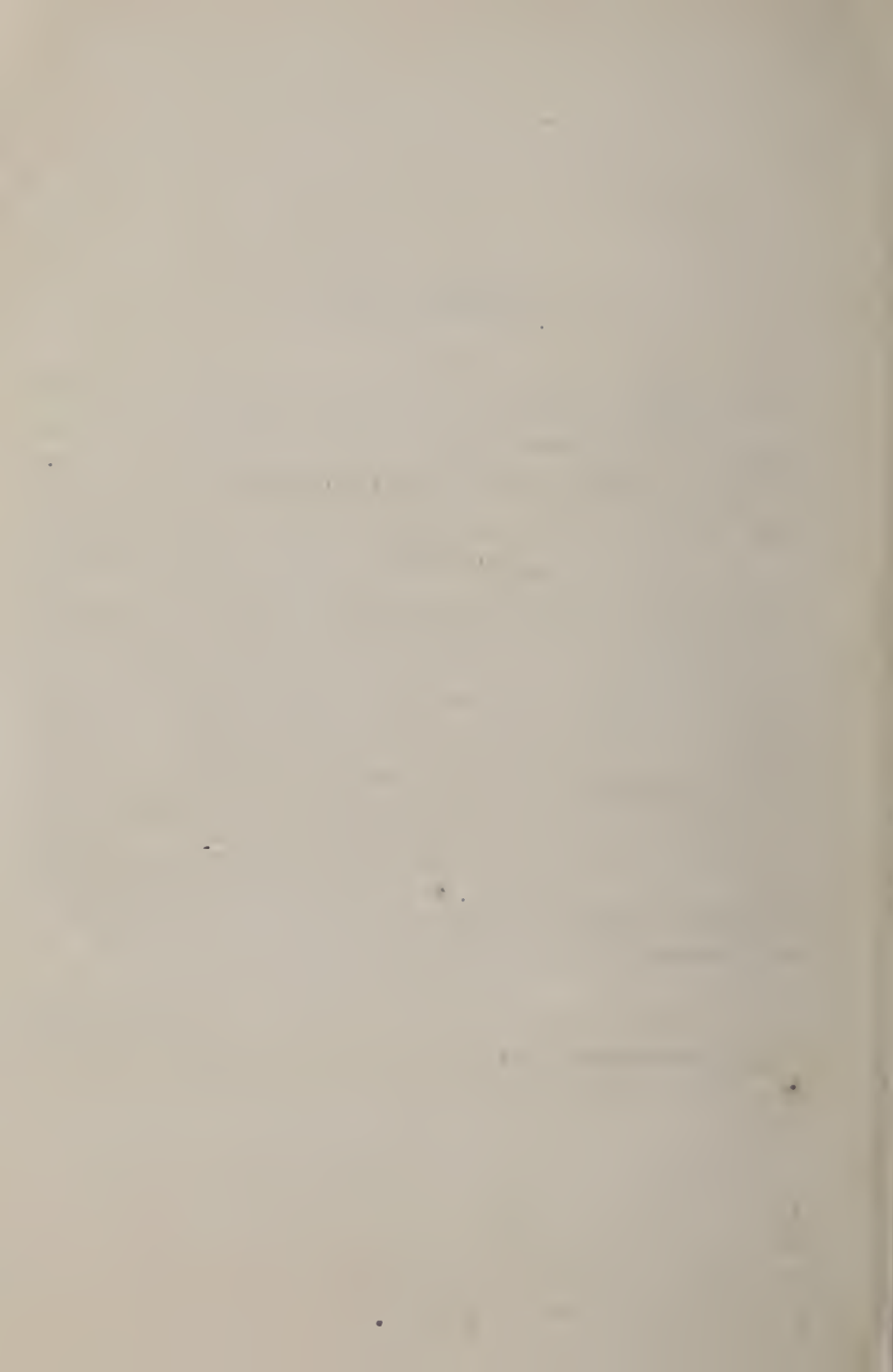

PREFACE.

THE following account of the visits of Buddhas to Laṅkā, being the earliest period in which mention is made of the Island in Buddhist writings, is extracted from two Siṅhalese classical works—*Pūjāvaliya* and *Sarvajñaguṇālaṅkāraya*. It is presented in this form to the public with a view to make Siṅhalese students familiar with the pure classical style of the language, and acquainted with the first portion of the History of the Island as mentioned in native books. Should it meet with public approbation, other extracts from Siṅhalese authors connected with the History of this Island will be published in this way, in the successive order in which the events are supposed to have occurred. The literal translation attached will facilitate the understanding of the extracts, which, otherwise, the ordinary Siṅhalese student will find somewhat difficult to comprehend.

C. ALWIS.

Koṭahéna, March, 1876.

ලංකා කිවිත්‍රය.

I පරිච්ඡේදය.

බුදු ව රයො ලක්ඛී වු වැඩ වගසි.

මේ ශ්‍රී ලංකා චිපය නම් අබුබෝධපාද කාලයෙහි යක්‍ෂයන්ට නිවාස වෙයි. බුබෝධපාද කාලයෙහිම මනුෂ්‍ය වාසය වෙයි. සමහර බුදුකෙනෙකුන්ගේ ප්‍රථම බෝධියෙහිදී ම මෙහි යක්‍ෂයන් ප්‍රලයව මනුෂ්‍යයන්ට වාසය වෙයි. සමහර බුදුහු තමන් වහන්සේ ම වැඩ යක්‍ෂයන් ප්‍රලය කොට මනුෂ්‍ය වාසය කරවා සසුන් පිහිටුවන සේක.

අනන්‍යාපය්‍යන්තාවූ බුදුන්ගේ බෝධි ලද දක්‍ෂිණ ශාඛාහා ධර්ම ධාතු ශාසනප්‍රතිෂ්ඨිතවතූ ඒකාන්ත හෙයින් මේ ලංකා චිපය බුදුන්ගේම තුඳුරුවන් භාණ්ඩාගාරයක් වැන්න.

2 එසේහෙයින් මේ ලක්ඛීව මිත්‍යාද්‍රව්‍ය ගතුවන්ගේ වාසය නම් පෙර යක්‍ෂයන්ගේ වාසය සථිර තුවුවාසේම සථිර නොවේමය. මිත්‍යාද්‍රව්‍ය ගත් රජෙක් ලක්ඛීව බලාත්කාරයෙන් කිසි කලෙක ගුප්ත කෙළෙහි නමුත් ඔවුන්ගේ වංශ ප්‍රතිෂ්ඨා නොවතූ බුදුන්ගේම ආකූලා විශේෂයෙක්මය.

3 උසේහෙසින් මේ ලක්දිව සමයක්දීහි ගත් රජුන්ටම හිඟ
 ණ හෙසින් උන්ගේ කුල ප්‍රචේතිය පවතිනේද ඒකාභිතමය.
 මේ මේ කාරණයෙන් ලංකාධිපති රජුන් විසින් බුදුන් කෙරෙ
 හි ස්වභාවවූ ආදර බහුමානයෙන් ශාසන ප්‍රතිස්ථාපෙහි අප්‍රමා
 දව ආශ්‍රව්‍යයනා ධර්මවක්‍රය රක්‍ෂාකොට කුල ප්‍රචේතිය රක්‍ෂා
 කළහ.

4 ප්‍රචීයෙහි සෙසු බුදුන් තබා මෙම කප පලමුව බුදු කකුස
 දනම් බුදුරජානන් සමයෙහි මේ ථිපය ඔප්විප නම අනුරධපු
 රය අභයපුර නම. රජපුරුවෝද අභය නමින, දූන් මහමෙවු
 නා උයන මහානිකාවන නම, උයනට නැගෙණහිට නුවරවිග
 පියල්කුළුනම්වූ මිහින්තලා ගල දෙවකුට නම.

5 එකල ඒ අභයපුරය ආදිවූ ජනගහණධන ධාන්‍යයෙන් සමාබුද්ධ
 මේ ථිපය මුළුල්ලෙහි ජවර රෝගයකින් මරවසයෙක් වැද අප
 බුදුන් සමයෙහි විසාලා මහනුවර සේම ඉතා මහත්වූ ජනපීඩා
 වක් වත් කල සතියෝ මියත්ට පටන්ගත්හ, බුඩානුභාවයෙන්
 යක්‍ෂයෝ ථිපයට වැද්දෙනාහි මිනි කුණප ගනිගෙන බලබ
 ලා පලපලා මුහුදු පිට සිසාර සිටිති.

6 එකල කකුසද බුදුහු නොමදවූ මේ ඔප්විප වාසීන්ගේ පි
 න් මදවූ බැව් දැන උපන් මහාකරුණ ඇතිව සතළිස් දහසක්
 පමණ ආයතී ගණයා පිරිවරගෙණ එකණෙහිම ආකාශයෙන්
 වැඩ තරු පිරිවර සඳක්සේ දෙවකුටයට බැස වැඩසිට සව
 ණක් රඹුන් දශදිග බබුළුවා මේ ඔප් ථිපයෙහි සියළු මනුෂ්‍ය
 යෝම මා දකිත්වසි මා දුටු කෙණෙහිම සියළු ජවරරෝග අනා
 ඩාන වේවසි නිදුක්ව ඇසිල්ලකින් අවුත් මා පිරිවර සිටිත්වසි
 අධිජයාන කළ සේක.

7 එකණෙහි ඒ අධිජයාන විත්තයනා සමග ගුවන් සඳ දක්
 නවුන්සේ සියළු ථිප වාසී ම බුදුන්දැක ජවර රෝග අනාඨාන
 ව අමා දිය ලද්දවුන්සේ හොත් හොත් පලින් පැනනැගී ග

මක්මැද ශාලාවකට රැස්වන්නාවුන්ගේ පථනය සිසාන රැස් වූහ.

8 එකගේහි රජ සුවරජ මහ ආමිතිගේ බුදුන් වැද ගෙනවු
උත්සවයෙන් මහානිසා උයනට පවරා ගෙන් ගොස් අලංකා
තවු මණ්ඩපයක් නිමවා අහස්වූ බුබුසනයක්හා සතලිස් දහස
ක් ආසන නිමවා මහත්වූ පූජාවෙන් උයන බුදුන්ට පිළිගැන්
වූහ.

9 එකගේහි මහ පොලව ගුහරුවා පැන නැගී සියළු උය
නෙහි ගස් මුල පටන් අගදක්වා අකාල කුසුමයෙන් සැදී සිට
ගත මේ පෙළහරෙහි පහන් සතියෝ මහත්වූ පූජාවෙන් බුදු
පාමොක් මහසහ පිරිසට චතුර්මුර් දනය වලඳවා හෝගප
මණින් ගඩු පූජාදීන් බුදුන්ටපුදු එකත්පත්ති උත්ත.

10 එකගේහි බුදුහු බණ්ඩරු සතලිස් දහසක් ප්‍රාණින් සස
රින් මුදු එතන දිවාවිහාරකොට වැස සවස මහබෝධි මළුවට
වැඩ මොහොතක් ධ්‍යාන සුවයෙන් වැඩහිඳු නැගී පුච්චි බුබු
රිත කෙරෙමිසි සිතා දක්ෂිණ ශ්‍රීහසාස බෝමැඩ දිශාවට දිගු
කොට මාගේ ශාසනයෙහි සාත්වතන හික්මුණින් කෙරෙහි අ
ග්‍රවු රැවිනකුනම් ශ්‍රාවිකාව මාගේ ශ්‍රී මහ බෝධියෙහි දක්ෂි
ණ ශාඛාව ගෙන් අවුත් මේතැන්හි පෙනෙවිසි අබිජ්ඣාන ක
ලයේක.

11 එකගේහි ශ්‍රාවිකාවන් වහන්සේද බුදුන් සිත සිත දැන
බෙමාවන් නම් තුවර බෙමාවන් නම් රජහු ලවා සිරියෙල් රේ
බා දෙවා තෙමීම සාය. ජිනන කරවා බුදුන් දිගුකල ශ්‍රීහ
සවයට වඩාඳි දැය.

12 එවේලෙහි බුදුහු අහස රජපුරුවන් මුහුන බලා මහර
ජ පෙර තොපගේම මේ චිපයට ඉසුරුවූ පින්වත් රජුන්ගේ
සිරිත් කරවයි ඒ රජහු ලවාම බෝධි ප්‍රතිෂ්ඨාව කරවා එත

නව උතුරු දිග්භාගයෙහිවූ එකලට සිරිසමාලකයෙහි කියනලද ලොව්‍යාමනපා තන්හි වැඩහිඳු ධර්ම දේශනාකොට විසි දහ සක් ප්‍රාණින් සසරින් මුදු එසින් වැඩ ද්විපාරම භූමියෙහි වැඩහිඳු ධර්මාන සුවයෙන් නැගී බණ වදන එමව්ව දෙශ දහසක් දෙනා සසරින් මුදු මෙතන වෛරායක් කොට වැද පුදු සසරින් මිදෙවසි තමන් වහන්සේගේ ධර්මකරකය පාවාදී එම රැවිනන්දුනම් ශ්‍රාවිකාවන්හා පන්සියයක් හිඤ්ඤාණින්ද මහා දේව නම් මහතොරුන් වහන්සේහා දෙශ දහසක් හිඤ්ඤාණ මේ ථිපයෙහිම රඳවා එසින් වැඩ දේවකූටයෙහි බටමහාසල සැ පිහිටි තන්හි වැඩසිට සියළු ථිප වාසින්ට අනුශාසනා කොට සියළු සතුන් බලබලා සිටියදීම ජම්බුවිපයට වැඩිසේක. *

13 එතැන් පටන් ඒ බුබුද්ධත්පාදය මුළුල්ලෙහි මෙහි උපතූප්‍රත් රජදරුවෝද තුනුරුවන් පුදපුදු නිවණ්පුරම ගියාහ.

14 තවද දෙවන කෝණාගම නම් බුදුන් සමයෙහි මේ ථිපය වර්ථිප නම මහමෙවුනා උයන මහඅනෝම නම් උයනට ද කුණුදිග තුවර වඩිසමානකපුර නම සමාඛිනම් රජක්කු විසින් සියල්ලෙන් සමාඛිතිය දේවකූටය සුමනකූට නම.

15 එකල ශ්‍රීවන්තවූ චතුර්ථීයන් විසින්හා දෙවඟනන් බඳු වරඟනන් විසින්හා ගව මහිණදීන් විසින් සියළු සම්පත්තින් ශ්‍රීවන්තවූ මේ ලක්දිව කලාතුරක් වැසිනැතිව අප බුදුන් සමයෙහි බැමිණිවියා සාය සේම මහත්වූ දුකිණ්ණයකින් ආකුලව ආහර විපත්තියකින් හානි විය.

* ඉති මූනි කකුසකො දීප මාගමම මෙතං
බහුල ජන නිකායං නිබ්බුතිං පාපසිනිං,
තදහනිව සිරිසං බොධි සාබ්ඤ්ච හෙතො
නිදානිය ගගනමහා ජම්බුදීපං අගංථි,

16 බුදුන්ගේ දේශනාව නම් තිලකුණු පය්නිතානකොට ඇති ගෙයින් බුදුහුදු කල් බලා සතියන්ට උපන් දුකිණි හය දැක දුක්ඛයක් උපන් කල සතියන් ශ්‍රිඩාවෙහි පිහිටුවාගත ගැක් කැසීයිනා තිස් දහසක් රහතුන්හා සමග ආකාශයෙන් වැඩ සුමනකුට මස්තකයෙහි පෙර බුදුන්ගේ පාද ලාංඡන භානගෙ හිම වැඩසිට දශදික් බලා මේ ථිපයෙහි මෙකෙණෙහිම වැඩු අවුණු පුර වැසි වසිවසි වදල සේක.

17 එකණෙහි භාවිදරුවන් සිතූ සිතහා සමග අහස් නැම ති දඪිණයෙහි පච්ඡයන්ගේ ජායා පෙතෙන්නාසේ නිල මේ ස කුට ගතයෝ පෙතෙන්ට පටන්ගත. අහස් කුස් වතන්ට ඉ න්දුනිල යජ්චින් මධ්‍යගත්තාසේ ගත සහග්‍ර ගණන් මේස ය ජ්ච්ඡු පෙතෙන්ට පටන්ගත බුඩ පුජාවට දෙවියන් තුය් සෝ භාවට පටන්ගත්තාසේ අහස මේස තාදයට පටන්ගත.

18 බුඩ පුජාවට දෙවියන් නැගු දිව තොරණසේ දෙවිදුහු ද හස් ගණන් පෙතෙන්ට පටන්ගත ඒ ඒ දික්ති දෙවියන් පුද න ධජ මාලාවන්සේ විදුලිය දහස්ගණන් පෙතෙන්ට පටන්ග ත දෙවියන් බුදුන්ට පුදන මුකතා කලාපයන්සේ ජල ධාර සහග්‍රයෝ නිල මේස කුටයන් පලා නික්මුණහ. වෘතාවෙහි තො තෙතමිහසි පිල් කුඩ හිසට ගත්තාසේ මයුරසහග්‍රයෝ පිංජා වතිනියට පටන්ගත්ත.

19 එකණෙහි මේ ථිපය මුළුල්ලෙහි සන මහා වැසිවැස වැ වු අවුණු ගංහෝ පුරගණ කෝපයෙන් රකතව සමිම් නැම ති සතුරු කොසි වසන්දෝහොසි සොයා ඇවිදිනාසේ තඹ ව තුරු ධාර ඒ ඒ දික්ති දිවන්ට පටන් ගත.

20 මෙසේ අකාල මේසයෙන් බුදුහු සමිම් නිව්භිපණය කොට වැසි අනාගතීන කොට තමන් වහන්සේ සියළු සතුන්ට පෙ නි ආපෝකසිණ සමාපත්තියට සමවැද සියලුගිහුදු දිය කදුහා ර ජනශාන්තිකොට පච්ඡ මුදුණෙහි රන් කදක්සේ වැඩසිටි

සේක, මේ පෙළහරෙහි පනත් සියළු දීපවාසී සත්ත්වයෝ බුදුන්
කර්තෘ වර්ණනාව මුද්‍රායෙහි ගැලීගැලී වැද බුදුන් මහා
අනෝම නම් උයනට වඩා ගෙණාහ.

21 බුදුහු එදම මහ පොලව ගුරුත්වා උයන පිළිගෙණ වල
දා අනාගතෙහි බණ වදුරු තිස් දහසක් ප්‍රාණීන් සසරින් ගල
වා සවස් වේලෙහි පෙර සේම ඉටා සෝභන නම් කුචර සෝ
භන නම් රජහු ලවා උදුඹර බෝධියෙහි දක්‍ෂිණ ශාඛාව යට
කී ක්‍රමයෙන් ස්වයං ජීන්ත කරවා කනකදත්තානම් ශ්‍රාවිකාව
වත් ප්‍රධානවූ පන්සියයක් හික්කුණින් ලවා මොහොතක් ක
ලින් ගෙන්වා සමාන නම් රජහු ලවා බොධි පිහිටුවා එකල නා
ගමාලක නම්වූ ලොවාමහපා භූමියෙහි වැඩහිඳු බණ වදුරු
විසිදහසක්දෙනාට මාග්ගිච්ඡාදී එසින්ගොස් දීපාරාමසථානයෙහි
වැඩහිඳු ධර්ම දේශනා කොට දශ දහසක් ප්‍රාණීන් සසරින් මුදු
විදුලියක් වත් පටි බාහුවහා එම කනකදත්තානම් ශ්‍රාවිකාවත්
ප්‍රධානවූ පන්සියයක් හික්කුණින් හා සුධර්මා නම් මහා සථවිර
යන් ප්‍රධානවූ දහසක් හික්කුණින් මේ ථීපයෙහි රඳවා එසින් සු
දස්සන මාලක නම්වූ මහසැලසැ පිහිටි තැන වැඩසිට සියළු
සතුන්ට අවවාද දී මේ ථීපයෙන් ජම්බුවිපයට වැඩිසේක. *

22 එතැන් පටන් ඒ බුද්ධත්වාදය මුළුල්ලෙහිද උපකූපත්
රජදරුවන්හා ගැමි මනුෂ්‍යයෝ තුනුරුවත් පුදපුදු නිවන් පු
ර පුර ගියාහ.

23 තවද තුන්වැනිව බුදුහු කාශ්‍යප නම් බුදුරජානන් සම
යෙහි මේ ථීපය මණ්ඩපිප නම් මහමෙවුනා උයන මහා සාගර
උයන නම් ඊට පශ්චිම දිශාගාගයෙහි කුචර විසාලාපුර නම්
එහි ජයගත නම් රජෙක් රජ්ජය කෙරෙහි සුමනකුටය සුභ

* එවිංහි කොණ්ඨමහෝ මුනිකො,
දතා බහුනතං ඵල මග්ගා දුතං,
තෙතා තතො දුමිඛර බොධි සාඛං
නිධා මගා ජම්බු සිරිවිහ දීපං.

කුට නම එකල මේ ටීප වාසීන්හා රජ සුවරජ මහ ඇමති යෝ දෙහාගව ඔවුනොවුන් කෙරෙහි මන්බැඳ මහත්බු සංග්‍රාමයක් කරණණාහු සිවුරහ සෙන් ගෙන් සුඛ සන්තාව ඔවුනොවුන් මර ලේ මුහුදුකරමිහසි ප්‍රතාරයට පටන් ගත්හ:

24 එකල බුදුහු ඒ සංග්‍රාමයෙහි නන්තා බොහෝදෙනා දැක උපන් මහා කරුණ ඇතිව විසි දහසක් රහතන් පිරිවර ආ කාශ්‍යෙන් වැඩ සුභකූටයට බැස මහ අපුරක් මවා දෙදෙනෙක් ඔවුනොවුන්ට නොපෙනෙයි අධිෂ්ඨානකොට අකුකාරයෙන් මුරව්‍යා කරවා දෙවැනිව ඒ අපුරු දුරුකළ සේක.

25 තවද සතියෝ සුඛයට පටන් ගත්හ. නැවත සියළු ටීප ය දුම්මවා සතියන්ගේ කොට කුසුන්සේ දැක තේජෝ කසිණ සමාපත්තියට සමවැද විසි රියන් උස බුඩ කාශ්‍යෙන් ගිනි කඳ හැර මුළු හෙළදිව එක ගිනිගත් ගෙයක්සේ හය පත් කළ සේක.

26 එකල සතියෝ අහසින් දිවන ගිනි කඳුහා ගෙසිගෙසි ඉසඉස නෙත ගිනි පුලිඳු දැක කොළ මේ කුමන හයෙක්ද කප නන්තා දවසෙක් වන අප ඔවුනොවුන්හා සුඛකරණයේ රජය නසා වේද දැන් ඒ රජය දසි, අමුදරුවෝද දති සැපත් දසි කෙත් වත් දසි දැන් දැන් අපිද දුම්ගෙමිනසි අප කරණණේ කුමන සුඛදැයි මරණ හසින් වෙච්ලා අත අත තබූ අසුධ හෙලා ඔවුනොවුන් කෙරෙහි දයාබැඳ දෙසෙනග සමග වූහ.

27 මෙසේ බුදුහු කටුවෙන් කටු නැගුවාසේ සුගතාත්තියෙන් කෝපාත්ති නිවා දෙගිනිම අනතඨාන කොට ගුවන් සඳක් සේ සියළු සතුන්ට පෙනුනු සේක.

28 එවේලෙහි මනුෂ්‍යයෝ හැම දෙනම බුදුන් දැක දෙහොත් බුදුන්දී සිට භාවිති ගිනිදෙවියා නම් තුබඳ නොහොත් සෑයී දේවතාවාද තුබු මුහුණ පුන් සඳක්වැන්න සියලුග අමා

කදක් වැන්න එසේ බවක් මස තුබ ඇතින් දිවු ගිනි ඉතාක
කීයයි දියෙහුත් ගිනි නැගෙද සමාමිති තුබ කෙසේවූ කෙ
තෙක් දැයි විමර ලොව්තුර බුදුන් බැවු දැන උදුරතරවූ සන්
තෝමයෙන් උත්සව කළහ.

29 ඉක්බිත්තෙන් බුදුහු එදවසුදු මහ පොලව ගුහුරුවා එ
ම උයන පිළිගෙණ වලඳා අනතයෙහි දේශනා රශ්මින් විනේ
කුමුදු පුබුදුවා විසි දහසක් ප්‍රාණීන්ට මාගීඵල දී සවස ශ්‍රී මහ
බෝධි භූමියට වැඩ පෙරයේම අධිජයානකොට බරණැස
බ්‍රහ්මදත්ත රජහු ලවා නිග්‍රොධ බෝධිය දක්‍ෂිණ ශාඛාව ස්‍රියං
ජනන කරවා සුධම්මා නම් ශ්‍රාවිකාවන් ප්‍රධානවූ පන්සිය
යක් හිඤ්ඤාණීන් ලවා මොහොතක් කලින් ගෙන්වා පයන්ත
නම් රජහු ලවා බෝධි පිහිටුවා අසොකමාළක නම්වූ ලෝවා
මහපා භූමියෙහි වැඩහිද කළාවූ දේශනාවෙන් සාරදහස
ක් ප්‍රාණීන් සසරින් මුදු එයින් ද්වාරාම ස්ථානයට වැඩ බණ
වදුර දහසක් ප්‍රාණීන්ට මාගීඵල දී තමන් වහන්සේගේ ප
ල සාටකයනා සුධම්මා නම් ශ්‍රාවිකාවන් ප්‍රධානවූ පන්සියයක්
හිඤ්ඤාණීන්හා සමීනඤ්ඤාණීන් මහනෙරැන් වහන්සේ ප්‍රධානවූ දහ
සක් හිඤ්ඤාණීන් වහන්සේ මේ චීපයෙහි රඳවා එයින් සෝමනස්
සමාලක නම් සැලසැ තැන් වැඩසිට සියළු මණ්ඩපීඨ වාසීන්
හා දෙව්මිනිසුන්ට අනුනාසනාකොට අතස් කුසට පැන නැ
ගී තරු පිරිවර සඳක්සේ දඬදිවුම වැඩිසේක. *

30 මෙසේ විසි දහසක් අවුරුදු පැවත්තාවූ ඒ කාශ්‍යප බුදු
න්ගේ බුබ්බත්පාදයෙහිද මෙහි උපතූපන් සර්ගිකවූ සත
යෝද තුහුරුවන් පුදපුදු නිවණ්ණුර පුර ගියාහ. මේ කප පළ
වූ බුදුවූ තුන්බුදුන් ලක් දිවට වැඩි කථා සංක්‍ෂෙපයෙන් මෙ
සේ දතයුතුයි.

පූජාවලියෙහි සංග්‍රහිතයි:

* එවං හි කස්‍යප ජිනො වර මණ්ඩපීඨං,
පනෙනා ඵලගාරතනං බහුතො ජනස්ස,
දතාන ආනය තතො වට බොධි සාඛං
රෙපාපසිති මගමා පුන ජබ්‍රදීපං,

81 තවද මෙම කප සතරවැනිව බුදුහු අප මහා කෛතම නම් බුදු රජානන්වහන්සේ බුදුහු නවවැනි දුරුතු මස මැදි පොහො දවස් මේලංකා ව්‍යසව වැඩ මහාවාචකා ගංගා තීරයෙහි දිග තුන් යොදුන් පමණ පුඵල යොදුන් සුපුෂ්පිත මහා නාග ව නොදූෂානසෙහිදී ඔවුනොවුන්හා කිසි විරාඬයකින් සුඬයව පටන්ගත් කල්හි නලසිඵ අසුරු සිත් ඇතිව හිස පුපුරවි ගාම්බු සිරෝරුහ භ්‍රමණයෙන් යමත්ප බහු නිහ ආවිල කුරු මාසුග නගනගා දීප්තිමත් ගිනිවට වැනි රතාස් කරකවකරකවා අඬි වන්දාකාර දළ කෙළවරින් බැහැ ගබු හැගි කපෝල ඇති ර කතාබර පෙරළි විරල දහතයෙන් සඤ්ජනා මුව ගඬිකයෙන් දිගුකොට දිව ලෙලවමින් කන්හි තබනලද සක්පත් බමව බමවා ඔබ්නොබ බලමින් නාගාසුබ ගෙණ සෙනහඩ මෙන් ඔවු නොවුන්ට වාසි කියා ගබගසමින් පබනට පටන්ගත් මහ යක් සෙනග මඬ්ඝයෙහි අනග බුදුහු වැඩසිට දෙවුදුහු විදුලිය සත් ධ්‍යාවලා දහස් ගණන් පරික්ෂේපත හෙවත් ගැවසිගත් රුවන් මෙරක් මෙන් ආකාශයෙහි පෙනි ඔවුන්ගේ හඬට වැඩි තරම් ලෙස අහස් කුග පුළිචිය ගුගුරුවමින් වෛශ්‍රවණා පරධකළ පි ශාවයන් මෙන් වතුරංග සමන්විත සනාඬකාරයක් මවා යක්ෂ යන් තැතිගන්වා ඒ සනාඬකාරය දෙවෙනිවත් පනකොට දීප්තිමත් ලහිරු මඬලක්සේ අහස් කුග පෙනි තමන් වහන් සේගේ සකල ශරීරයෙන් නිකුත් දුම් කඳින් යක්සෙනග හග ගන්වා හැවත පඤ්චාපකෙලග විරහිත වන්දු බිම්බයක් මෙන් අමෘත රශ්මි විහිදුවමින් පෙනි පෙනි වැඩසිටියේක.

82 එබේලෙහි මේ ආශ්වයයි දුටු යක් සෙනග බුදුන් දැක ස්වා මිනි මෙබදුහු ආනුභාව සම්පන්නාහු උගතමයන් වහන්ස මේ උපද්‍රව දුරුකොට අපට අහය දුහ මැනවයි යාඤ කළහ. එ කල්හි බුදු රජානන් වහන්සේ අහය ඉල්ළවාහු යක්ෂයන්ට එමබා යක්ෂයෙහි ඉදින් ගෙපි හැම අහය කැමැත්තාහු විනම් අප ඉ දිනා විවරකට බිම අවසර දෙවසි වදුර වැඩ හිඳිනා විවරකට අවසර ලැබ යක්ෂයෝනාවට හග හැතිකරවා ඔවුන් විසින් බු දුන් වැඩහිඳිනා ලෙස අවසර දුන් මහියංගණ වෛතෘ ස්වාන වූ භූමි ප්‍රදේශයෙහි වම් බණ්ඩාසළුරුණයෙහි යක් සෙන් මැද

වැඩිදුර සමුකාස සතර දිශාවෙන් ගිනි කඳ සතරක් මවා ද
ගෙදිය එහිදුටුවත් යක්ෂයන් තැනිගණවා ඒ ඒ දිග එකුබඳව
මින් බුදුහු ඔවුන් මුහුදු වෙරල රැස්කරවා බුඩානුභාවයෙන්
යක්ගිරි දිවසිත සමීපයට ගෙණවා පැවැත් මෙන් ඔවුන්ට දක්
වා මහා යක්ෂ සෙනඟ ඒ යක්ගිරි දිවසිත වාසස්ථාන කරවා
වැඩුරන් සේක.

33 ඒ ක්ෂණයෙහි වාක්ෂ පච්ඡාදියෙහි වසන ආකාශස්ථ වි
මානස්ථාදිවු හැම දෙවියන් සහිත සමන්කුල වසන සුමන දි
ව්‍යන්ජයන් විසින් එතැන්හි පැමිණ අපමණ දීප බුප සුගඬ පුෂ්
පාදීන් පූජා කෙරෙමින් සිටිකල්හි. එතැන්හි වැඩහුන් බුදුහු
සුමන දෙවුරුණු ආදිකොට ඇති හැම දේව දේවසත්ත්ව ස
බ්බේ දේශනා කොට කෙළ ගණන් දිව්‍ය සමූහයා මානිභිල
යෙහි පිහිටුවා අසංඛ්‍යයක් පමණ දෙවියන් සරණ ශීලයෙහි
පිහිටුවා වදාළසේක.

34 එදවස් සෝවාන් මාග්ගිභිලයට පැමිණි සුමන දෙවරු
තමා වැද පුද්ගලයන් සුදුස්සක් ඉල්විය. එකල්හි භාග්‍යවත් බු
දු රජානන් වහන්සේ ඒ සුමන දිව්‍ය රජයානන්ට පුදනලෙස
හිස පිරිමැදූ කෙශ බාතු මටක් දෙවින් ලංකා චීපය සිසාග් නු
න් විටෙක අකිකාරයෙහි සීඝ්‍රව දූවවූ අලාතයක් මෙන් පුද
ක්ෂණිකකොට ආරක්ෂා ලමින් එදවස්ම ජම්බුවීපයෙහි උරුවෙල්
දහම්වට වැටිසේක.

35 එකල මහ සමන් දෙවි රජු තමා ලත් කේශබාතු මට
සත්රුවන් කරවුවක බනා බුදුන් යක්ෂ ප්‍රජයට වැඩහුන් භූමි
ප්‍රදේශයෙහි රත්න ගුහියක්කොට ඒ රුවන් රැස මුදුනෙහි
කේශ බාතු සහිත රුවන් කරවුව වඩා සත් රියනක් ලස ඉන්
දුනිල මාණික්‍යමයවූ දුගඬක් බැඳ අප්‍රමාණවූ පූජා කෙළේය.

අප බුදුන් ලංකාචීපයට වැඩි පළමුවෙනි ගමනයි.

86 තවද අසරණ සරණවූ අපවූදුන් වූදුටු පස්වෙනි ගවිරු
දු බඟ අව පසළොස්වක් දිනයෙහි වූලෝදර මහෝදරනම් දෙම
සිල් නාරජු දෙදෙනා මණි පළඟක් නිසා වඩුන්නාගල නිස්
කෙළක් නසින්හා කැලණියේ විසි කෙළක් නසින්හා මණි
නාය දිවසිත මේ පළමුපල්ල අසු කෙළක් පමණ විවිධවූ නා
ය සේනාව යුධයට සැරහි සාහසිකව වාසි බස් බෙණෙමින් පවත්
වේගයෙන් ඇලලි ගොඩ ගමන් ගත් දෙසයුරක්සේද එහි
මතු මත්තෙහි දිවන රළ පෙල මෙන් පෙළින් පෙල සැදි කඩු
පළඟ පනතිරම් පාතවළු වළඟාති දුතු තෙස් කොහන සෙ
න්කොල් යහදු මුගුරු සිතදිවූ නානාසුධ ගෙණ විදුලිය කැල
මෙන් ලෙලව ලෙලවා රණ දෙරණ එක කෙරෙමින් උතුරු
පසුකරණොමුතන විතතයෙන් දඪි සහිතව ඉදිරි ඉදිරිව
දිවෙමින් සටනට දෙපිට සෙනඟ ඇතිලා සිටගත්හ *

87 මෙසේ වාසි බස් බැණ යුධ සංග්‍රාම භූමියෙහි රැස්වූ නා
ය සෙනඟ විදගණණා ව්‍යසන අප වූදුන් දිවසින් දැක ඔහුන්
කෙරෙහි කරුණාවෙන් එදවස් පෙරවරුම දෙවරන් වෙතෙ
රින් නික්ම එම පේතවන දෙරවුව සම්පයෙහි සිටි කිරිපඵ
රුක අරගන් සම්බි සුමන නම් දිව්‍යරජයා විසින් වූලොක්පා
ටනයකොටගෙණ සිරසට අල්වනලද එම කිරිපඵරුක සෙවනි
න් අහසින් අවුත් මණිනාය දිවසිතට බැස කුරතර සටනට ප
ටන්ගත් නාය දෙසෙනඟට මැද පෙනි අහස් කුග කිරිපඵ රු
ක හැමති ඉන්ද්‍රනිල මාණික්‍ය පත්‍රය යට පලක් බැඳ වැඩහිද

* දක්වන ලදුයේමැයි සමනතකුට විණිනායෙහි.

ඉති තදුභය සෙනා සට්ටයනාඤ්ඤමඤ්ඤං.

විවිධ පහරණසා උගහිරනති ගිරනති,

සතන මහින වෙලා සාගරුම්ඵ හතතා

ලලිත ලලිත විතතා යුධ නිනනා පිතාසුං.

යනාදී ශාථා පසතිත්.

නසින් හයගන්වනු පිණිස අකිකාරයක් මවා එයින් ක්‍රිකාව හයගත් නසින්ට ලහිරු මඩලක් මෙන් ආලෝක පතුරුවා නොයෙක් පෙළහර දක්වා ධර්ම දෙශනාකොට දෙසෙනග සමග කරවූහ.

38 සියළු නාය සේනාවම තමන් තමන් අත තිබූ ආයුධ දමා අනෙක ප්‍රකාරවූ පුද පවුරු සරහා ගෙණවූත් ස්වකීයවූ නාය කතෘත්වයා සමග පූජාකොට අහසින් පූර්ණව බුදුන් වැඩම කරවාගත් ඔවුන් විසින් පිළිගන්වන ලද මිණි පළඟ මත්තෝ හි වැඩහිඳ නසින් පිළිගැන්වූ ජිව බොජුන් වලඳා අසූ කෙළක් නසින්ට ධර්ම දෙශනාකොට සරණ ශීලයෙහි පිහිටුවා ඒ නාය සමාගමයෙහි මහෝදර නම් තාරජ්ඣගේ මසිල්වූ මිණි යක් නම් තාරජ බුදුන් කැලණියට වඩනා පිණිස ආරාධනා කෙළේය.

39 ඉක්බිති බුදුහු ඔහුගේ ආරාධනාව මුවෙන් නොබැණ ඉවසා වදන ඔවුන්ට අභිවාසි කුශල වසීහය පිණිස වාදප්ප ගණනා ලෙස කිරිපළ රැකනා මිණි පළඟ පාරිභෝගික බෞද්ධකොට කිරිපළ රැකට පිටදී මිණි පළඟ පිට වැඩහුන් සේක. *

40 උරග රණ නිවාරණය කෙරෙමින් පිළිගත් මිණිපළඟද දෙවරජ්ඣ දෙවරමින් එක්ව සිසට සෙවනකොට ගෙණා කිරි

* දක්වනලදමැසි

අළු පලළලපානං තත් සුඛාගතානං
අගණිතභූපයානං සීරිකොටි භූපංගා,
විමල සරණ සීල සුප්පතිථා සුතුඛා
අකරි මතිමුපාරං සත්ථ පූජා විධානං,

යනාදී ගාතා සතකින්.

පළු රුකද වූලොදර මහෝදර මණිඅකක්කියසි යන නාරජුන් ප්‍රධානකොට ඇති නාග හවන තුනෙහි වසන අසුකෙළක් නසින්ටනා නාගාංගනාවන්ට අභිප්‍රාදාකුල ලෙස වැද පුදු කුශල් රැස්කරගන්නාලෙස පාරිභෝගික වෛත්‍යකොට තබමින් ශ්‍රී ලංකාවිපයට ආරක්‍ෂා පිහිටුවා හැවතත් පමිබුට්පයෙහි සැවැත්තුවර දෙමරන් වෙහෙරට වැඩි සේකා. *

41. මේදෙවන වාරයෙහි අපබුදුන් ලක්දිව මණිනාග දිවසිතට වැඩ එහි සාමුද්‍රික නාගහවනසෙහිද සමුද්‍ර තීරයෙහිද පිහිටු මිණිපලඟසා කිරිපළු රුක පාරිභෝගික වෛත්‍ය නම් වේ—
අපබුදුන් ලක්දිවට වැඩි දෙවෙනි ගමනයි.

42. තවද සශ්‍රිකවූ මුව පද්මයක්ඇති අපතිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ මේ ලක්දිවට වැඩි තුන්වෙනි ගමනෙහි දෙමරන් වෙහෙර වැඩවසන බුදුරජානන් වහන්සේ මෙසේ සිතා වදාළ සේකා, ඒ කෙසේදයත්—මා පිරිනිව් කල්හි ශ්‍රී ලංකාවිපයෙහි දහනාධාතූද අසුධාතූද ලලාට ධාතූද රතගම්බුවර වැස්සත් විසින් පරිනිව්ණයෙහිදී ලබන ද්‍රෝණයක් පමණ ධාතූද කේශධාතූද අතිකුත් බොහෝ ධාතූද පිහිටත්තේය නොයෙක් සිද්ධන්තයන් ගණන් සංසාරමුද පිහිටත්තේය රතනත්‍රයෙහි ප්‍රසන්නවූ ඤාතීය මුත්මණ වෛශ්‍ය ඤාතීවූ බොහෝ පනඤ්ඤ වන්තා හූය එසේ නෙසින් ලංකාවිපයට ගොස් සොළොස් මස්ථාන පිහිටනනාවූ සථානවලට වැඩ සමාපන්න සම්බදිමින් ඒනතාවට තේයසි සිතා වදාළ,

43. තමන් වහන්සේ බුදුවූ අවවෙති අවුරුද්දෙහි සුභාපරනතනම් මහතෙරුන් වහන්සේගේ ආරාධනාවෙන් පන්සියයක් රහතුන්හා සමග සක්දෙවූ රජහු මවාදුන් පන්සියයක් රු

* එසේගෙසින් කියනලදී

ජලයෙහි එලඹේ කුජංගෙ පනව.
සමගෙන කර්තෘ මුනි සිතිකොටි,
පරිච්ඡේදිතා තෙථවාධිසිලෙ
අභා පෙතනාමං උපාරං විහාරං.

වත්සිව්ගෙවලට පැනනැගී සුභාපරනතකනම් ජනපදයට වැඩ මුහුළුනම් ආගමයෙහි වෙලදුන් විසින් කරණලද වදනමණ්ඩලමාලක නම්වූ ශාලාව පිළිගෙණ සත්වයන්ට බමුණි දෙශනා කෙරෙමින් මාගීඵලයෙහි පිහිටුවා එතැන්හි කීප දවසක් වැස පුණිසම්මිරයන් වහන්සේගේ ආරාධනාවෙන් සුපාරකනම් පටුනු ගමට ගොස් එහි ජනයන්ට බමුණි දෙශනාකොට ආපසු සැවත් නුවරට වඩනාසේක් නෙමිඳු නම් ගංගානිරයට වැඩ එහි ගංගායෙහි වසන්තාවූ නෙමිඳු නම් නාග රජයාගේ ආරාධනාවෙන් ඔහු පිළිගැණවූ දිව්‍යබාසුන් වලදා ඔහුට අනුමේවෙහි බණ වදන බොහෝ උරග ගණයා සරණ ශීලයෙහි පිහිටුවා එම නෙමිඳු නම් උරගෙනදුයාගේ ආරාධනාවෙන් ඒම ගංගානිරයෙහි රළ පහරණ තැන මුතු ගුණු රැසක් වැනිවූ මහභැර වැලිතලාව මුදුනෙහි අවතුරැසියක් මගුල් ලකුණෙන් විරජමාන වූ දක්ෂිණ ශ්‍රීපාදය පිහිටුවමින් නසින්ට කුශල ප්‍රතිලාභය සම්පාදනය කළසේක.

44. ඒ යෝන්රට ගංගා නිරයෙහි ශ්‍රීපාදය එබූ වැලි ගොඩ මුදුනේ රළපහර ගැසුකල්හි පලයෙන් ශ්‍රීපාදය වැසී තරග පහවූ කල්හි සකල ලක්ෂණානුමාන පාද ලාඤ්ජනය අත්‍යන්තාරණ්ණ සිකාපුඤ්ජයක් මුදුනෙහි නිමග්නකළ ලාඤ්ජනයක් මෙන් සකල ලක්ෂණයෙන් අනුනව දුටු දුටුවන් තෙත් සහනමින් අද දක්වා පඬුහිවැඩි වඩිණිය කරණණිය—මේ පාරිභෝගික වෛත්‍යනම් වේ.

45. තවද එතනින් සව්වබබක පච්චයට වැඩ සව්වබබක නම්වූ එක් තෙර කෙනෙකුන් වහන්සේගේ ආරාධනාවෙන් සහනිල නම් පච්ච මුදුනෙහි තෙත්මැටි පිබික සෙනහ යෙන් අදවූ පාදයක් නිමග්න කළාක්මෙන් සිරිවස භාවිකා දීවූ අවේශානතර ශත මංකලා ලක්ෂණයෙන් සොභාමානවූ ශ්‍රී පාදය මගුල්ලකුණු අවයව ඔන්දුවක් පමණ නොවරදවා දුටු දුටුවන්ගේ මාංස වක්කුසට පෙනෙන ලෙසටම ප්‍රකාශකොට ශ්‍රීපාදය පිහිටවූ සේක. මෙසිදු මාගේ බුදුන්ගේ එක් පාද වෛත්‍ය භාවානගෙයක්ය.

46. තවද ඒ සච්චබ්බක නම් පථිතයෙන් නික්ම යූ ලංකා චිපයෙහි සමහරානුට පථිත රජයා යුපාද ලාඤ්ජනාභිෂෙකය පැලඳීමට ප්‍රථම ශුචිය පිණිස කලාණාභිෂෙක ජලය හිසමත් තෙහි වක්කළ කල්හි සමාංගය සුපරිශුඛ බොන පථිත පාද යෙන් පතිතව සමුද්‍රයට නික්මුණු කලාණ ජලසංයුක්ත පැති හෙයින් දෙනෝ නොනොත් කලාණ්ගේ ගංගා නම්වූ නවප්‍රවාහය ආශ්‍රයකොට ප්‍රාතුර්හුතවූ නාග භවනයෙහි උරගයු පාරි හොඟ කරණ මණිනයන නම්වූ නාග රජයානන්ගේ බැනවූ මනෝදර උරගාධිපතිවූ වූලෝදර හුජගෙන්ද්‍රයාහා කරණලද සුඛයට සහායවනු පිණිස මණිනාග දිවයිනට ගියතැනකරුණා වෙත් වැඩි බුදුන් දැක කැලණි වඩිනා ලෙස පළමු දවස කළ ආරාධනාව මෙනෙහිකොට වෙසන මැදි පොතොදවස් අසූ මහ සච්චන් වහන්සේ ඇතුළුවූ පන්සියයක් රහතන් වහන්සේ පිරි වර්ගණ වඩනට පටන්ගත්ත.

47. තවද ගඳකිළියට නුදුරුතැන නිරන්තරයෙන් සොළොස් දහසක් නාග මානවිකාවන් පිරිවැරැ මනසැපත් අනුභවකර ණණුවූ සුමන නම් නාගරජයෙක් බුදුන්ගේ රූපසම්පතරිය බලා මහත්වූ සොම්නසට පැමිණ තමාගේ මවු වූ නාගමානවිකාව ගුරු තානතුරෙහි තබා වදන මානන පාද සම්බාහනාදීවූ උපඝාන කෙරෙමින් වෙසෙයි.

48. බුදුහු වඩනාවේලෙහි නුදුරුතැන්හි සිටියාවූ ඒ නා රජහු ලගට කැඳවා තාගේ පිරිවරහා සමග අප කැට්ට එවයි වදාලසේක. ඒ නාරජ යනපත ස්වාමිනිසි එබස් මුදුනෙන් පිළිගෙණ තමාගේ පිරිවර සහ කෙළක් පමණ නයිත්ගෙණ සුපිපි සපුරුකක් සමීඤයන් වහන්සේගේ යුගිරයෙහි ඉරුරැස් නොපහරණ පරිද්දෙන් මුදුනටකොට අල්වාගෙණ නික්මුනේය.

49. ඉක්කිති භාග්‍යවත්වූ බුදුරජානන් වහන්සේ ලංකාවේ යෙහි කැලණිගඟ මණියනන පනිපත්තියෙන් උරග පුරයටවැඩ මුහුණින් මවනලද සත්රුවන් ඔණිඤයෙහි සච්චතනයෙන් තෙර්මිතකළාවූ බුබාසනාරූඪව සහපිරිවරින් කලාණ් වෙතිය සානසෙහි හිඳ එම නාරජහුණින් පිළිගන්වනලද්දවූ

දිව බොජුන් වලඳා ඔහට අනුමතවෙති බණ දෙශනාකොට ඒ මණිඅක්ඛික නම් නාගරජයාගේ ආගමනාවෙන් එම කැලණිය ගඟ යට මුහු පුදන පිණිස ශ්‍රීපාදයක් මබ්බවා සෙසු සුවහස් ගණන් නයිත් තිසරණ ගණවා කුශල වර්ධනය කාරමින් වැඩ හුන්නලේ.

50. එපවත් ඇසු සුමන ගිරි සිඛර මස්තක සුර විමනෙහි වසන මහ සමන්දෙවු රජතොම තමාගේ සුරනිකරහා සමග පූජා භාණ්ඩ සරහාගෙණ කලාංගී දෙව්‍යා ඥානයට අවුත් බුදුන් දැක හෙරි තුය්‍යි භාණ්ඩ ගෙණ අපරිමිත දිව්‍යමය ගකු මාලා දීප බ්‍රහ්මදීන් පූජාකොට පසගපිහිටුවා වැද සමහතකුට පච්ඡනයට වැඩමකරණලෙස නාසෙනග මැද වැඩසිටි බුදුන්ට ආරාධනා කරණණාඩු*

51 මෙසේ සමහතකුට පච්ඡනයෙහි වසනාහැටු මහා සුමන දිව්‍ය රජතොම දෙව්‍යාත් බුදුන්දී බුදුන් අභිමුඛව සිට ගාථා සයකින් වණිභාකොට කියනුයේ.

52 “සකල ලෝක ස්වාමිවු බුදුරජාහන් වහන්ස මබ්බහන්සේ
 “ දීපංකර පාද මූලයෙහිදී විවරණ ශ්‍රීන් ලත් නැන් පටන්
 “ දුග්ගතවු සංසාරයට වැද අප්‍රමාණවු කාලයක් මුළුල්
 “ ලෙහි වෙහෙස විද ඇවිද සමතිස් පෙරුම් පිරුවේ සතු
 “ කරුණාවෙන්මය ඒ කරුණාවෙන් ජනිතවු ඉන්ධ්‍රවිජාන
 “ විදිනා දිව්‍යබ්‍රහ්ම අසුර හර නාග සුපණ්ණි යක්‍ෂ රක්‍ෂස
 “ සිඛ විද්‍යාධරදීවු සත්‍යයන් කෙරෙහි මමත් ඇතුලත්මි
 “ එහෙයින් මාකෙරෙහි අනුග්‍රහකොට සමඤ්ඤාශ්‍රීත් සෙත්
 “ භාමානව අතූවටවු නිලවණ් පලලවාංකුර ඉන්ද්‍රවාප

* නගෙ සුරමෙම සුමනාභිධානෙ
 වසං සුමෙධො සුමනාභිධානො,
 දෙවො තද්‍රගමම සපාරිසර්පො
 කලාංගීයං තත්ථ ඵනිහි සමං.

“ යෙන් සෝභාමාන මාරුත ප්‍රහරණයෙන් ප්‍රවිතවූ ප්‍රසූත
 “ ස්නාවක විද්‍යුලය කලාපයෙන් සෝභාමානව සමීරණ නාද
 “ මේස රණ ගර්ජිතවූ සුවිශදතර නිර්කිර ආසාරධාර
 “ සම්පාත උදයගත මේවක මේස කුටයක් මෙඳු තෙල
 “ පෙනෙන සමනල කුට පච්ඡාරනයයෙහි වාෂ්පලතා
 “ ගංගා සිවුපා පාඨි වාපි අදී නොයෙක් දෙසින් වණිනා
 “ කොට නිරන්තරයෙන් පවතින ලද ආතතය විතතය
 “ විතතාතය සංශය ශුමිරයසී යන පඤ්චාංගික තුය්‍යි ගාණ්
 “ ඔයන් එකපැහැර අනෙව් උපදවන ලද වාද්‍යපදගෙද
 “ යන් නොවරදවා නාත්‍යයන් දකවමින් ඊට සුදුසු ගීති
 “ කා ගායනාවෙන් දිව්‍ය සමූහයා සතුවූ කරවමින් දිව්‍ය
 “ ක්‍රියාවෙහි නිසුක්ක දෙව දෙවසත්‍රිත්ව වාසසථානවූ රත්
 “ ගිරි මිණිමය වාෂ්ප පච්ඡාදී විමාන මාලාවෙන් විසිතු
 “ රුච්ඡ ඩුබ් සුපොත්සවයට සුදුසුවූ මසුර ග්‍රිවයක් මෙන්
 “ තෙල පෙනෙන වන මධ්‍යයෙහි පිහිටියාවූ ගිරිකුඳින්
 “ පැන නැගෙන රල රළින් විසිතුරුව දිගත හුඟ
 “ ගංගාසමූහ නැමති සොබ පන්තින් දිගුකොට උත්තංගා
 “ වාතනනැමති ගිරිකුට කුම්භසතල වලින් හා අනෙක
 “ ප්‍රකාර පාගෙන නැමති දළ සමූහයෙන් විරජිතවූ නිර්කු
 “ රනැමති මද පලධාර වගල ගිරිපයක් නැමති කපෝ
 “ ෆ්‍රාදීන් සොභාමානවූ සිම්පාන නැමති ගෙවත වණි
 “ යෙන් සමාංග ධවලවූ චේතවන හසතිරජයක්හු මෙන්
 “ තෙල පෙනෙන සමනතකුට පච්ඡා මසනකයෙහි ඔබව
 “ හන්සේගේ මේ මෘදුකොමල ශ්‍රීපාදය ඔබා පන්දහසක්
 “ හවුරුදු මුළුල්ලෙහි සකල ලොක වාසීවූ සත්‍යයන්ට අභි
 “ වාඛි වසීතය කලමැනවැසි ආරධනා කෙරෙය් *

* එසේනෙසින් දක්වන ලදමැසි.

පාගෙන දරෙනා විත කුට කුම්භො
 අනෙක සොණ්ඩකඩ සවනති හඳෝ,
 යෝ නිර්කිර සාර මදප්පවාන
 ගෙපා රිවාහාති සුරධිපසස්.

යහාදී ගාථා තුනකින්.

53. සකලලෝක හිත විධායක දිපදෙනනමයානන් වහන්සේ සුමන නම් දිව්‍යරජයානන් කළාවූ ආරාධනා පිළිගෙණ අසු මහසච්චන් වහන්සේ ඇතුළුවූ පන්සියයක් රහතන් වහන්සේ පිරිවර කැලණි පුරයෙහි සිට බ්‍රහ්මයෝනාව පිරිවැර, සහම් පතීනම් මහාබ්‍රහ්මයායේ අභසව පැහැනැගී නික්මුණුකල්හි සමන් දෙවුරුපතෙම නානාරග ප්‍රභා භාසුර උතතර ශාටක යක් ඒකාංසකොට බහා සසේකාහිරම නිරිකිර හරණයෙන් සැරහී දිගපුළුල් සෙල් දිවදුහුල් හැඳ ඉන්ද්‍රවාප විජ්ජු ලලතාලංගින වාරිධාගත්‍ර සම්පාත මේවක මේස කුටයක් මෙන් සමීඤයන් වහන්සේගේ දක්‍ෂිණ ශ්‍රීහස්තය දඟුවෙහි සිට පර මාදර දක්වා නම්නව අත දෙමින් නික්මුණු කල්හි.

54. ඔහට ඉදිරියෙහි විවිධ පද හෙද වාද්‍ය උපදවා දිව්‍යම භා ගෙරි මණ්ඩල මධ්‍යයෙහි සිට ෂබ්ඩිධ පාද සුභාව ගසට අපට නායන පඤ්චශ්ඨිදිවු ලයාන්විතනවනාව්‍ය රසොපෙත ලීලා දක්වමින් රහම්බුව බැඳ අනෙකවිධ නාත්‍යාංග දක්වා සිය දහස් ගණන් දිව්‍යසත්‍රිහු පිරිවර නික්මුණාහ. එසේම පඤ්චාංගික කුශ්ඨ භාණ්ඩයන් එකවිට අනෙව දෙරණ තල උපුල්වන්නාක් මෙන් මහත් සොෂා පවත්වා සමීභරණයෙන් සරජිතව දිව්‍ය හට සීග්‍ර දහස් ගණන් පිරිවර ඔවුනොවුන් පරයා නික්මිනි.

එසේම ජත්‍ර වාමර පතාක පිල්කලප් තාලවෘත්ත විජිනිපත්‍ර රන් රිදී සට මණිකුම්භ මල් කලප් මල් මාලා රිදී ලියවැට ආදිවූ සුජා භාණ්ඩ ගෙණ සිය දහස් ගණන් දිව්‍යජසරවන් හා අමර ශ්‍රෙණින් පරිවෘත්තව නික්මෙති.

55. එසේම පුෂ්ප ජාලක භ්‍යාවක අශෝක පලලව සහකාර නාග අශ්වත් කිශල නාගවලලී ලතාසාති විරාග මෙන් අභස්කුස නිරතුරුව ඉසිමින් රන් රිදී මල් මුතු මැණික් කපුරු වම්බා වහිමින් ශක්‍ර බ්‍රහ්ම මහෙශ්වර නාග යක්‍ෂ රක්‍ෂස සිඛ විද්‍යාධරදීහු සාක්‍ෂි මහ සෙනග පිරිවර රැඟී සිට දිව්‍යාභරණ දිව මඩුනු උතතරශාටක ආදී ප්‍රමාණාතික්‍රාන්ත

අතර්ථ වස්තූන් පූජා පිණිස ඉසිමින් රන්ගිරි මුදුනෙන් දුවන බලාකාවලින් මෙන් අපමණ දිවසම් හිස නටවමින් අසුරැසන් දෙමින් හඬාදෙන ශබ්ද පවත්වමින් ඔල්වර හඬගසමින් සාවු කුඩාවෙන් මත්වූ ගිනිකා බවති පවත්වා දශ දිගුන් පුරමින් මේරැ සුගඬුර මහා සාගර තීර ප්‍රාප්තව සමන් කුල බලා නික්මුණාක් මෙන් සඵලප්‍රමුඛ ශ්‍රාවක ගණ සහිත දිව්‍ය සේනාව අහසින් නික්මුණු කල්හි *

56. මෙසේ වූ දිව සෙනග පිරිවර සමඟ සත්‍ව හිතොප දෙශක ලොකනාථ දිපදෙනනමයානන් වහන්සේ ගගනාය නොදැනව වඩනා කල්හි සුයෂි මණ්ඩල තෙම තමන් ප්‍රභා සමූහය වන්ද කාන්ති මෙන් මාදුකොට තෙමෙ ආනප නිවාරණය පිණිස හිස මඟ්‍යකයෙහි දුන් බවලාභපත්‍රයක් මෙන් අහග සිටගත. එසේ මේස පටල ගහන මසරකොදගත පුෂ්ප ස්තවක ජාල සිඤ්චනය කරණකාක්මෙන් මදින් මදින් පුෂ්කර බිඳු වර්ෂාකරන්ට පටන්ගත. නොයෙක් දෙසින් සුවදින් ආදු වූ මඤ්චාරැත හමා බසිමින් මුළුලොව එකසුවද පිඩක්සේ සිහිල්කරන්ට වන.

57. මෙසේ සමඟ භුවන ගර්භයෙහි අනෙකාද්භූත ප්‍රාතු රැහුන කෙරෙමින් දෙවියන් විසින් පවත්වන ලද අප්‍රමාණ පුජාත්සව විඳිමින් නිල පීත ලොහිතාවදුත මාඤ්ජෙව ප්‍රභා ශීරයෙහි කියනලද සවණක් සහ බුබුරුහ මාලාවෙන් මුළු ලොව පුරවමින් සමනනකුට මඟ්‍යකයට පැමිණ සුගතොරස සහවරණ පරිවෘත බාලානී මණ්ඩලය සමනනකුට උදයගිරි මසනකයට පැමිණ අපරසාගරනතර මාගීය නිරික්ෂණය කළාක් මෙන් පන්සියයක් හිසුන් වහන්සේ පිරිවර අවර දික් බලා වැඩසිට මහා සුමන දිව්‍යරජොතනමයානන් වහන්සේගේ ආග

* ගවජ්ඣාන ගගනායනෙන සුගතෙ භාතූසි සහෙනා තද වාරෙසු. සුරියානපඤ්ච ජලද සිඤ්චංසු භුමා ජලං.
මත්‍රමඤ්ච සුගතමගෙ පවනා පාපෙහි ඝීතං සුඛං.
දෙවාදී ධජ ජනන මාමරකර පුජෙහති මානෙනතිව.

යනාදීන්

ධනාවෙන් අවතුරසියක් මංගල්‍ය ලක්ෂණයෙන් විරජමානවූ තුනතුල් අඩු වඩු දෙරියන් පමණ වූ අයම්ඇති මෘදු තරුණ තර වෘත්ත වාම ශ්‍රීපාදය සමගතකූට මහාකායෙහි සලක්ෂණ කොට පිහිටුවූ සේක—එසේනෙසින් දක්වන ලදමැති *

58. මහා සුමන දෙව් රජහු ආදිවූ ප්‍රමාණාතික්‍රාහන කමලා සනාතිමිමාදිවූ සකල ලෝකයා මනාලෙස සහොත්‍යාම කරවා ත්‍රිවිධ රත්නයෙන් සම්පූර්ණ වූ ශ්‍රීලංකා ථිප භාණ්ඩාගාරය තමන් වහන්සේට හිමි බවටම එවූ ලාක්ෂ්‍යනයක්සේ ශ්‍රීපාදය එවූසේක. එසේ සමහතකූට පච්ඡින රජයා පාදලාක්ෂ්‍යනාතිමෙකය පැලඳි මංගල්‍යයෙහි ඡඬි වණි වූබ රගම් නමැති නානාවණි සඵ විද හා හැඳ දිව සුවඳ මල් වණි නමැති අංගරග තවර දිව්‍ය රත්න ධාරාධර නමැති ආහරණ පැලඳ අකාල සුපුෂ්පිත කුසුම් නමැති මල්දම් පැලඳ සමුද්‍ර සොමා නමැති පසග තුරු වයමින් භෞග භාද නමැති ලයාන්විත ගායනාකොට මෙස භාද නමැති අත්ලෙන් අත්පොළසන් දිදී මහි භාද නමැති මල්වර හඬගසමින් එක හෙලා ඔහු පිරිවර සිටි සෙනාවක් වැනිව පච්ඡින වෘක්ෂ ගංගා නිර්කර සරසි වාසිනි මහි සමුද්‍ර ගගනාදිහු කුල්මතින් අකාල මෙස නමැති ජලධාර ඉස ඉස තෙමි තෙමි ක්‍රිඩා නාත්‍යයට පටන්ගත්හ.

* නාසමිං සමහතානග මුඛනි ලෝකානාථො
ජබ්බණ්ණ රංසි නිකරං දිසි පභ්ථරහොතා,
භික්ඛුහි සො පරිවුතො පරසාගරහනං
ඔලෝකයං සිතිමකාස මනොම වණේණා.

ලංකා වඩු සුමනකූට කිරිට කූටං
සලේෂසි තත්ස ජිනරජ මණි මහහොතා
ඉවජ්ඣදං සිවද මජ්ඣමං තිලෝකෙ
තං ද්‍යති හො හජ්ඵ සෙවඵ සබ්බි කාලං—ගනාදීන්.

59. එසේද සඵලයන් වහන්සේ මහ සඟ පිරිස් පිරිවර ඒ ස්ථානයෙන් නික්ම ඒ සමතනාකුට පාසිවයෙහි හඟවාලෙන දිවාච්ඡාරකොට වැඩහිඳ එතැන්හිදු පාරිභෝගික වෛත්‍ය කොට එතනින් නික්ම රුහුණු ජනපදයට වැඩ දීපනඩ වෛත්‍යය පිහිටන්හාඩු ස්ථානයෙහි සපිරිවරින් සමාපතනයට සම වැද මොහොතක් කල් වැඩහුන්සේක *

60. දිගුනඩ ස්ථානයෙහි පන්සියයක් රහතුන් වහන්සේ පිරිවර මුහුණියක් කල් සමාපතනයට සමවැද වැඩහිඳ මහා සෙන නම් දිව්‍යප්‍රත්‍යක්‍ර ආරක්‍ෂා පිණිස එතැන්හි රඳවා එයින් නැගී, ගරුඩ සෙනාව පිරිවැරැ ගුරුඵරජයක්සේ සමීරණ පථොදයතව අනුරධපුර නුවරට වැඩ මහාමෙඝ වනෝද්‍යාන යෙහි මැද ශ්‍රීමහා බෝධින් වහන්සේ පිහිටන්හාඩු ස්ථානයෙහිද රත්නමාලි වෛත්‍යය පිහිටන්හාඩු ස්ථානයෙහිද පොළොව කම්පාකරවා ඒ ස්ථානයෙහි විසාලනම් දෙවරජකු රැකවල් පිණිස රඳවා එයින් ගොස් දූපාරම වෛත්‍යය පිහිටන්හාඩු ස්ථානයෙහිද නිරෝධ සමාපතනයට සමවැද මහපොළොව පළමු පරිදෙදන් කම්පාකරවා ඒ ස්ථානයෙහි පාටිච්ඡාල නම් දිව්‍ය රජයකු ආරක්‍ෂාකොට පිහිටුවා එයින් නික්ම මිරිසවැටි විහාර භූමියෙහි අසු මහසව්වන් වහන්සේ ආදී පන්සියයක් රහතුන් පිරිවර සමාපතනයට සමවැද මොහොතක් කල් වැඩහිඳ සමාපතනයින් නැගී එතැන්හි රැස්වූ අප්‍රමාණ දිව්‍ය සමූහයාට ධම්ම

එසේනෙයින් කියනලදමැයි සමතනාකුට වණිතායෙහි.

* දිවාච්ඡාරං හඟවා සසංඝො
කතාන තසම්. පන කිඤ්චි කාලං
මහිය පාතෙසු සදෙවකෙසු
තථා ගතො ගෙනණ මම්බරමිහා,
තසම්. සසංඝො මුනි දීපවාපියං.
දූපස්ස ධාතෙ පරමාය භූමියා,
ගරුං කතෙතොනා පන තං මහිනි,
නිරෝධ භාවෙන නිසීදි සත්‍රපො.

දෙශනානොට සතරමග සතර ඵලයට පමුණුවා ඉඳුනම් දිව්‍ය පුත්‍රයාට එතන රක්ෂා පිණිස මෙතෙවර වදුර ජනාවබෝධ ය කොට.

61. එතනින් නික්ම ලොවාමහපාය පිහිටන්නාවූ ස්ථානයෙහිද ලහබත්ගෙය පිහිටන්නාවූ ස්ථානයෙහිද ජනනාසර පොකුණ පිහිටන්නාවූ ස්ථානයෙහිද රුවන්වැලිසාය පිහිටන්නාවූ පතන භූමි ස්ථානයෙහිද සපිරිවරින්ම මුහුණියක් කල් වැඩහිද රැස්වූ දෙවියන්ට දෙශනානොට වතුරයේ මාර්ගඵල ප්‍රදානය කෙරෙමින් එතනින් නික්ම මිහින්තලා ගල මුදුනෙහි මහ සැල සාය පිහිටන්නාවූ ස්ථානයෙහි පරමතර රමණීය රහෝරග නිකර ගිරි රහ අසුරු සහවුරු සපරිවාත සමාඛිත් වැඩහිද සම්ප ප්‍රාප්ත නිජ්ජර වතුර මුඛ භොගින්ද විහඟාධිප විද්‍යාධර රක්ෂ සිඛ භාසිච්ඡාදීන් තමා වසනකොට සබ්බාමාන පානය කරවා සංසාර වාතානි පථය සෘජුකොට නිව්වාණ පුරයට එක්කරගෙන ප්‍රවේශ සත් පථය දක්වා.

62. ඒ ස්ථානයෙන් ගොස් කතරගම දෑගැස් වහන්සේ පිහිටන්නාවූ ස්ථානයෙහි පන්සියයක් පමණ රහතන්හා සමඟ සමාපතනියට සමවැද එතැන්හිදු පොළොව වෙවුල්වා ඒ ස්ථානයෙහි මතු රැකවල් පිණිස මහාසෞභතම් දෙවිරජ රඳවා එයින් නික්ම නිසස්මතවෙතෙර පිහිටන්නාවූ ස්ථානයෙහි පළමු පරිදොන්නම භූමි කම්පාකරවා එහි අරඟ්ගණ්ණ පිණිස මණ්ඨාර නම් දිව්‍යපුත්‍රයකු රඳවා එයින් ගොස් නාගමනා විහාරයට වැඩ පළමුයේම සමාපතනි සමවැද එතැන්හි පොළොව ගුහුරුවා එතැන්හි මහිඳුනම් දිව්‍යපුත්‍රයකු රැකවල් පිණිස රඳවා එයින් ගොස් මහවැලි ගඟ දකුණු දිශාවෙහි සේරුහම් විල සම්පයෙහි ඉතාසිත්කළුවූ භූමියක පන්සියයක් රහතන්හා සමඟ නිරෝධ සමාපතනියට සමවැද මහපොළොව වෙවුල්වා සුභස්තෙන් නැගී.

63. සුමන නාරජත්‍ර අත තුඩු සපු රාකින් මල්ගෙණ ඒ ස්ථානයට පූජාකොට ඒ සුමන නාරජත්‍ර ඒ ස්ථානයට රැකවල්

ගෙණ රඳවයි වදුර ශ්‍රී ලංකා විපයට ආරක්‍ෂා දෙමින් පවුළුවස
වම වැඩියේක.

64. මේ අප බුදුන් ලක්දිව වැඩි තුන් වැනි ගමනය, මේ
මෙසේ අනාථ නාථවූ බමුණපොතනමයානන් වහන්සේ ලක්
දිවට වැඩි තුන්තරගමනෙහිම සමාන නිසද්‍යාදී ඊයූනිපථ පරි
වෘත්තනයෙන් කාලාතිත්‍යාහතකළ තුදුස් තැන්ම පාරිභෝ
ගික වෛරාගමි වේ. *

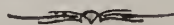
මේ සම්ප්‍රදායාලංකාරයෙහි සුවිසිවන පරිච්ඡේදයෙහි බුදු
රජානන් වහන්සේ ලක්දිවට තුන්වරක් වැඩ වදුළු කථාවයි

ලංකා කථාවෙහි පළමුවෙනි පරිච්ඡේදය නිමි.

* යකෙබ් දමෙකා මුනසො ඉමසමි.
වනප්පිතතයා වාස මකංසු පුබ්බි
බමෙමභිත්තානංව භරබ්පානං
වංසො පවතතිස්සති සීහලසමි.

රජරත්නාකරයෙහි

අශ්ව ශෝධන පත්‍රය.

ලක්දිවුයන තන්හි ලක්දිව්කියුතු.

අංශ	අශ්ව	ශ්ව
2	දිව්	දිව්
9. 21. 29.	පොලොව	පොලොව
11	දිගු	දිගු
16	ලාංඡන	ලාඤ්ඡන
18	පිංජාවතී	පිඤ්ජාවතී
21	උදුඹු	උදුඹු
29	දඹදිවු	දඹදිව්
38	දෙවුරප	දෙවුරප
37. 40. 42.	දෙවුරන්	දෙවුරම්
47	මවු	මව්

HISTORY OF LANKA.

CHAPTER I.

VISITS OF BUDDHAS TO THE ISLAND.

THIS glorious Island of Lanka was the residence of Yakshas during the non-Buddhistic periods of the world, and men dwelt there only in the Buddhistic periods. By some of the Buddhas, at the very first attainment to perfection of wisdom, the Yakshas, were subdued, and the Island became the abode of men. There were other Buddhas who personally visited it, subdued the Yakshas, made it the abode of men, and established their religion there. And this Island of Lanka is like the Buddhas' own treasury of the three Gems, as it is certain that the southern branches of the sacred trees, and the doctrines, the relics, and the religion of infinite and innumerable Buddhas, are established here.

2. The residence therefore of false religionists in this Island of Lanka is certainly as unstable as that of the former Yakshas was unstable. Although, occasionally, a king of a false religion may usurp the sovereignty of the Island of Lanka, and reign over it, yet it is the authoritative mandate of the Buddhas, that the dynasty of such kings should never be permanent.

3. As this Island, therefore, is suitable only to the kings of the true religion, the permanence of the hereditary succession of their dynasty is sure. For such reasons as these, the kings reigning over Lanka should be assiduous in upholding the religion with that great love and veneration which is natural towards Buddha, and ought to preserve the heritage of their dynasty by keeping the influence of their jurisdiction and that of the religion,

4. Leaving aside the periods of other Buddhas of former times, this Island was called O'jadwípa at the time of the Kakusanda Buddha, who in this Kalpa first attained to the perfection of wisdom. Anurádhapura was then called Abhayapura; the king thereof was named Abhaya. The present grove Maha-mewuna had the name of Maha-tírtha-wana; the city was on the east of this grove. The name of Piyalkulu, or the Mihintalá rock, was Déwakúta.

5. At that time a pestilential disease of fever struck such cities as Abhayapura, over all this Island, abounding with large population and great wealth and riches; and when a great affliction of the people prevailed, such as was in the city of Wisálá at the time of our Buddha, people began to die. And the Yakshas, being unable on account of the influence of Buddha, to enter the Island, stood circum-ambulating round it, scattered over the sea, erecting themselves up, and observing the smell of the human carcasses.

6. At that time Kakusanda Buddha, knowing the exceeding unhappy state of the inhabitants of this Island, O'jadwípa, and being impelled by great compassion towards them, repaired thither in an instant through the air, accompanied by a retinue of about 40,000 holy priests, and descended upon Déwakúta (Mihintalá), and stood there like the moon attended by stars; he illuminated the ten directions with his beams of six colours, and determined with his supernatural influence: "Let all the men of this Island of O'jadwípa see me, and as soon as they see me let all their diseases vanish, and, being sound in health, let them all come in an instant and stand round me."

7. And at an instant, simultaneously with the thought of that determination, all the inhabitants of the Island saw Buddha like those who see the moon in the sky. And the epidemic of fever vanished, and they all, like those who had received ambrosial water, every man sprang from the place where he had been lying, collected themselves round the rock, as those who collect themselves into a hall in the midst of a town.

8. At this moment the kings, sub-kings, and great ministers worshipped, and invited him into the grove Maha-tírtha-wana (Maha-mewuna), and conducted him thither in great pomp, and

completed for him a beautiful temporary court, and erected a magnificent throne for Buddha with forty thousand other seats, and presented the grove to Buddha with great ceremony.

9. In that instant the great earth gave a shock and sprang up, and all the trees throughout the grove stood embellished with supernatural flowers from their roots even to their topmost twigs. And the sentient beings, who were delighted at this miracle, with the most profound veneration, made the great priesthood, with Buddha at their head, take the repast of the alms of Chatumadhura, and presented to Buddha perfumes and flowers and other things, in proportion to the wealth which each man possessed, standing at a reverential distance.

10. At that moment Buddha preached his doctrine, and rescued forty thousand souls from transmigration ; he spent the day in that place, and in the afternoon, repaired to the site of the great sacred tree, and rested there for a moment under the blissful influence of *dyána*, when he rose and thought, "I will follow the practice of the preceding Buddhas," and then stretched his right hand towards the direction of the sacred Bo-tree, and determined with his supernatural influence, ' Let the sanctified priestess Ruchinanda, the chief over those priestesses of my religion who performed miracles, appear here conveying the southern branch of the great sacred Bo-tree."

11. At that instant also the sanctified priestess perceiving the determination which Buddha had exercised, caused the king Khémáwati of the city of Kéhmáwati, to make a streak of yellow orpiment round the southern branch of the sacred Bo-tree, and so got it by self-cutting, and placed it in the sacred hand which the Buddha had out-stretched.

12. Then Buddha looked at the face of king Abhaya, and said, "O great monarch, follow the practices of former blessed and prosperous kings of this Island like thyself," and caused that sovereign to plant the sacred tree. Thence, on its northern direction, he sat down in the site of Lówámalíápáya, which at that time was called Sirísa-Málaka, preached his doctrine, and rescued twenty thousand souls from transmigration. He proceeded thence

and sat on the site of Thúpárama, and rose from the blissful influence of *dyána*, and preached his doctrine, and rescued in that place ten thousand persons from transmigration. And he delivered his *dharma-kara* (water straining vessel), saying, "Build ye a monument here and worship the same, and make offerings to it, and be rescued from transmigration." And he left in this Island the sanctified priestess Ruchinanda, together with five hundred priestesses, and the high and holy priest Mahádéwa, with ten thousand priests. Thence he proceeded to Déwakúta (Mihintala), and standing upon the sight of the Batamahasala monument advised all the inhabitants of the Island, and returned to Jambudwípa in the sight of all the living beings.

13. From that time forth during the whole of that Buddhate, every succeeding king who was born here, continued to worship the three gems, and went to the city of Nirvána.

14. Now at the time of the second Buddha, Kónágama, this Island was called Waradwípa; the name of the Maha-mewuna grove was Maha-anomá grove. The city on the south of the grove was named Waddhamánaka. It was enriched with all sorts of wealth by its king Saminddha. And Déwakúta was called Sumanakúta.

15. At that time this noble Island of Lanka, which was inhabited by four noble tribes of men, and full of females like goddesses, of cows and buffaloes, and of all sorts of wealth, having had no rain for some interval of time, was overspread with a great famine like the famine called Beminitiyá Sáya at the time of our Buddha, and there was a great distress from want of food.

16. As the end of all the discourses of Buddha is aimed at (one or the other of) the three marks; he observed the time and saw the distress by famine to which men had come; and, concluding that "sentient beings could be established in faith when they had a sorrow," came here through the air attended by thirty thousand sanctified priests, and stood on the very site of the foot-marks of former Buddhas, on the summit of Sumanakúta (Mihintala), and looked at the ten directions,* and said, "Let rain fall in this Island

* The four cardinal, and the four intervening, and the zenith and nadir points.

just at this very moment, and let all the tanks and dams be filled."

17. At that instant, simultaneously with the thought of our Lord, hundreds of blue condensed clouds of rain began to present themselves to the sight, as if the reflections of mountains appeared in the mirror of the sky. Hundreds and thousands of pillars of rainy clouds began to shew themselves, resembling a pressure of pillars of blue sapphire stones spreading in the bosom of the sky, and the clouds began to roar in the sky, as if the gods had begun to play music as an offering to Buddha.

18. Thousands of rainbows began to appear as so many divine arches, which the gods had built as an offering to Buddha. And myriads of lightnings began to shew themselves in different directions, resembling rows of banners which the gods had offered. Thousands of torrents of water proceeded, bursting the blue condensed clouds of rain like heaps of strings of pearls which gods offer to Buddha. Thousands of peacocks began to erect their tails, as if they held feather umbrellas over their heads, for the purpose of protecting themselves from the wetting of the rain.

19. At that instant throughout the whole of this Island very thick and heavy showers of rain fell, and filled the tanks, dams, rivers, and canals; and torrent-streams of fresh water floods began to run in different directions, as if they had been reddened by rage, and were moving about to find out where their enemy, the heat, was dwelling.

20. Thus Buddha having extinguished the heat by an unusual shower, caused the rain to cease, and then, in the sight of all living beings, he stood on the summit of the rock like a statue of gold, and entered the state of Samápatti of aqueous kasina, and emitting streams of water from his own body, also administered a healing to the population. And all the living inhabitants of the Island, who were delighted at the performance of this miracle, collected themselves together round Buddha, and worshipped him, immersing themselves under the beams of his toe-nails, and carried him in their arms unto the Maha-anoma grove.

21. On that very day Buddha received the grove, with a shock of the great earth, and made his repast, and at the conclusion of it, delivered his doctrines and rescued thirty thousand souls out of

transmigration : and in the afternoon, as was mentioned before, he determined in his heart, and caused by his supernatural influence, the southern branch of his sacred fig-tree to be self-cut as aforesaid, through the instrumentality of the monarch Sobhana in the city of Sobhana, and brought in an instant by five hundred priestesses, with the sanctified priestess Kanakadatta at their head, and having caused the king Samiddha to plant the sacred tree, and taking seat on the site of the Lówámahápáya, which at that time was called Nágamálaka, he delivered his doctrines, and having given to twenty thousand persons the fruits of the paths of Nirvána, proceeded thence and sat on the site of Thúpárama, and expounded the doctrines, and liberated ten thousand souls from transmigration, and left in this Island his waist-band as a relic, together with five hundred priestesses, with the high and holy priestess Kanakadatta at their head, and one thousand priests, with the great high priest Sudharma at their head. Thence he came and stood on the site of the great stone monument called Sudassanamálaka, advised all the living beings, and returned from this Island into Jambudwípa.

22. From that time forth in that Buddhate all the princes that were born here, together with all the people, continued to worship the three gems and filled the city of Nirvána.

23. Moreover, in the time of Kásyapa, who became Buddha in the third place, this Island was designated as Mandadwípa, the grove Maha-mewuna had the name of Maha Ságara ; the city on the west of it was called Wisálapura, in which a monarch of the name of Jayanta reigned ; Sumanakúta was called Subhakúta. At that time the inhabitants of this Island, with their kings, sub-kings, and great ministers, were divided into two parties, and were jealous of one another, and carried on a civil war. They engaged armies composed of four elements and arrayed in arms, and began to strike one another, saying "we will kill them and make oceans of blood."

24. Then Buddha having seen many persons perish in that civil war, impelled by great commiseration, repaired thither through the air, accompanied by twenty thousand sanctified disciples, descended upon Subhakúta, and created a thick darkness, and determined in his heart with his supernatural influence, "Let

no two persons see each other," and put them into a trance with the darkness, and then dispelled the darkness.

25. And the people resumed the battle. Then he caused the whole Island to smoke, and seeing that the rage of the people did not subside, he entered into the state of Samápatti of the igneous Kasina, and emitted streams of fire out of his body, which was twenty cubits high, and terrified them by making the whole Island like a house set in one blaze of fire.

26. Then the people seeing the mountains of fire moving about in the air, and the sparks of fire incessantly thrown at every house, said, "O men! what consternation is this? It is like the day of the destruction of the world; we are fighting against each other for the sake of a kingdom, and that kingdom is now burning; our wives and children are burning; our wealth is burning; fields and gardens are burning; and we ourselves shall be burned presently; and what wars shall we carry on;" And they, trembling for fear of death, dropped down the weapons which they had in their hands, and where moved with affection towards each other, and the armies came to peace.

27. Thus Buddha, like one taking up a thorn by means of a thorn, extinguished the fire of their rage by his miraculous fire, and then quenched both the fires, and made himself visible to all the living beings.

28. At that moment, all men, having seen Buddha, stood up with closed hands upon their heads, and enquired of him, "Lord, art thou the god of fire, or art thou the deity of the sun? Thy face is like a full moon, thy body is like a mass of ambrosia; but on the contrary, the fire that issued out of thy body is exceeding fierce. Can a fire spring out of water? Lord, what sort of personage art thou?" And when they learned that he was Buddha, the supreme over the universe, they exulted with joy.

29. Afterwards Buddha on that day caused the great earth to shake, and received the same grove, and at the conclusion of his repast he awakened the minds of the faithful by the warmth of his preaching, as heat expands the blossoms of flowers. And he gave to twenty thousands of souls the fruits of the paths (to Nirvána). And in the afternoon, he having proceeded to the site of the

great and glorious sacred tree, and having, as before, determined in his heart, with his supernatural influence caused the southern branch of the sacred Nigrodha tree to be self-cut by king Brahmadatta of Benares, and brought in an instant by five hundred priestesses, at whose head was the sanctified priestess Sudharma, and planted by the monarch Jayanta; and then by the discourse which he delivered, sitting on the site of the Lówamahápáya, called at that Buddhate Asoka-málaka, he rescued four thousand souls from transmigration, and proceeded to the sight of Thúpáráma, and preached his doctrines and gave to a thousand souls the fruits of the paths (to Nirvána), and left in this Island his own bathing robe, and the sanctified priestess Sudharma, with five hundred priestesses, and the great sanctified priest Sarwananda, with a thousand other priests; and then having stood on the site of the third great stone monument Somanassa-málaka, he advised gods and men, together with all the inhabitants of the Mandadwípa, and rose up into the bosom of the sky and returned to Dambadiwa, like the moon attended by stars.

30. Thus also in the Buddhate of the Kásyapa Buddha, which existed for twenty thousand years, the living beings born here with passion continued to worship the three gems, and filled the city of Nirvána.

Thus should be known briefly the history of the visits of the first three Buddhas that were born in this Kalpa.

Described in Pujáwaliya.

31. Moreover our great Buddha Gautama, who became Buddha in the fourth period of this Kalpa, visited this Island of Lanka on the day of full moon of the month of *Durutu* (January), the ninth of his Buddhaship, and stood in the air over the midst of a great army of Yakshas in the full-blossomed grove of Mahánága-wana, three yoduns in length and one in breadth, situated on the bank of the river Maháwáluka (Mahawēli), where, when they had commenced a battle against one another on account of some dispute,—they were shouting with boasts like the roaring of thunders, and looking here and there with various hostile weapons in their hands, possessing hearts like flames of fire, shaking the shrunk copper

coloured hair of the head, raising up the pair of contracted cruel brows like the bow of Pluto, revolving the red eyes like inflamed balls of fire, having cheeks blistered with strokes of the extremities of tusks like crescent moons, tremulously shaking tongues thrown out of their hollow mouths, with disorderly teeth closed by the outward turned red lips, and revolving circular plates set at their ears,—he shewed himself in the air like a golden rock enveloped with many thousands of rainbows, lightnings and evening clouds, and caused a roaring of the sky and earth louder than their clamour, and created a fourfold thick darkness, and terrified the yakshas, like Pisachas who had offended Waissrawana. Again he dispelled the darkness, and made himself visible to them in the womb of the sky, like the disc of the rising sun, and struck terror among the army of yakshas by volumes of smoke emitted from his body, and then again he stood in their sight like the face of the moon, clear of the five obstructions, issuing ambrosial beams

32. At this moment the army of yakshas, who had seen these miracles, saw Buddha and prayed him, saying, “O Lord, who art great and possessed of such influence as this, remove these calamities from us, and give us safety.” Then Buddha addressed himself to the yakshas, who had supplicated him for safety, and said, “O yakshas, if ye all wish for safety, bestow on me as much space on the ground as will suffice for me to sit ;” and having obtained as much space as would suffice him to sit, he removed the consternation among the yakshas, and sat in the midst of their army, upon the skin carpet spread on the piece of ground given by them ; the place where Buddha sat being the site of the Mahiyangana monument ; and from the four edges of the skin carpet he emitted four streams of fire, which spreading on all the ten directions, struck terror among the yakshas, and dispersed them in different directions. Buddha then collected them on the sea-shore, and shewed them as if the isle of Yakgiri had been caused to be brought near by his supernatural influence ; he then presented that isle of Yakgiri to them, and settled the great yaksha army in it, but he remained there on the sea-shore.

33. At that instant the chief of the gods, Sumana, resident at

the peak of Samanala (Adam's Peak), together with all the aerial, domieiliary, and other gods dwelling on trees, mountains and other places, arrived there; and when they stood there making offerings of lights, incense, perfumes, flowers, and such other things, Buddha, who was sitting in that place, declared his sound doctrines to all the gods and goddesses, presided over by the chief god Sumana, and established numerous kelas (ten millions) of the multitude of the gods in the enjoyment of the fruits of the paths, and admitted an Asankya of gods into the initiatory *Sila*.

34. The chief god Sumana, who on that day attained unto the holy path Sówán, besought for a relie suitable for himself to worship and make offerings to. Then the meritorious Supreme Buddha rubbed his head and gave a handful of hair relies to the chief god Sumana to worship and make offerings to, and eircumambulated three times round the Island of Lanka, like a meteor that moved rapidly in the darkness, and gave it his protection, and returned to Jambudwípa on that very day.

35. Then the chief god, great Sumana, placed in a golden shrine the handful of hair relie which he had obtained, and collected a heap of gems on the spot where Buddha had sat for subduing yakshas, and on the top of that heap of gems he interred the shrine with the hair relic, and built thereupon a dágoba of blue sapphire gems, and made immense offerings to it.

The first visit of Buddha to the Island of Lanka.

36. Moreover in the fifth year of our Buddha, who is a refuge to the refugeless, and in the fifteenth day of the waning moon of the month of Bhaga (March), two Nága kings, Chulódara and Mahódara, maternal uncle and nephew, commenced a war on account of a gem throne, taking with them separate armies of eighty kelas of Nágas dwelling in water and in land, being twenty kelas of Nágas from Kēlani, together with thirty kelas from Wadunnágala, against thirty kelas of Maninága isle; and the two armies boasting violently, like two oceans stirred up by the vehemence of the wind and rushing upon the land, arranged line by line like the rows of the

waves moving thereon, taking various weapons, such as swords, shields, darts, circular swords, clubs, bows, spears, lances, javelins, crowbars, maces, and arrows, and waving them like continuous flashings of lightnings, rendering the whole battle-field a universal shout, and continually running forward with bravery of heart, intoxicated with the pride of each outvicing the other, and pressing hard each upon the other.

37. Then our Buddha saw by inspiration the affliction suffered by the army of Nágas who were thus boastingly assembled in the battle field of the civil war; and impelled by compassion towards them, he started in the morning of that day from Jétawana-áráma, and came through the air under the shade of that very Kiripalu tree, which had been standing near the gate of the temple of Jétawana, and which the king of the gods, Samirdhi Sumana, who had been residing on that self-same Kiripalu tree, rooted up and held over his head, and descended at the isle of Maninága, and presented himself in the midst of the two Nága armies, who had the sharpest battle, and seated himself in the air under the shade of the blue-sapphire-banner-like Kiripalu tree. He then created a darkness for the purpose of frightening the Nágas, and afterwards threw a light upon them like that of the rising sun. The Nágas being thus frightened by the darkness, he shewed them many wonders, and preached his doctrines, and reconciled the two armies.

38. Then all the Nága people, having thrown their weapons out of their hands, brought, in company with the Nága virgins, various kinds of splendid offerings and presents, and bestowed them upon him: and they prayed Buddha to descend on the ground; and he, sitting upon the gem throne which the Nágas had bestowed upon him, made a repast of the divine food which the Nágas gave him, and preached his doctrines to eighty kelas of Nágas, and established them in the initiatory *sila*. And in that Nága company, the Nága king Maniak, the maternal uncle of the Nága king Mahódara, supplicated Buddha to visit Kêlani.

39. Afterwards Buddha, having by his silence consented to the invitation, made the Kiripalu tree, and the gem throne, páribhógika monuments, that they might worship and make offerings

to them, in order that their advancing merits might increase ; and he sat on the gem throne, leaning against the Kiripalu tree.

40. Thus having quelled the dissensions of the Nágas, he left as páribhógika monuments both the gem throne which he had received, and the Kiripalu tree, which the god had brought from Jétawana with him, holding it as a shade over his head, in order that the eighty kelas of Nágas, and their females inhabiting the three Nága abodes, which have the three Nága kings, Chúlódara, Mahódara, and Maniakkha, as their chiefs, may worship and make offerings to them, in whatever way they choose. And he established protection to the glorious Island of Lanka, and returned to Jétawana Vihára in the city of Sewet in Dambadiva.

41. Thus, the gem throne and the Kiripalu tree, which our Buddha received when he came to Manisága isle, on his second visit to Lanka, were placed in the oceanic Nága abode, and on the sea shore, as páribhógika monuments.

This is the account of the second visit of our Buddha to the Island of Lanka.

42. Moreover, our great Buddha, the teacher of the three worlds, who has a glorious face like a lotus, residing in the Vihára of Jétawana, thus thought about his third visit to the Island of Lanka ; namely, "When I am dead (my) tooth relic, the jaw "bone relic, the forehead relic, and about a drona of other relics, "which the inhabitants of the city of Rambagam will receive "at my demise ; the hair relics and many other relics, will be "settled in the glorious Island of Lanka ; and many hundreds "and thousands of monasteries will be established there. And "as a great many people, such as Kshastrias, Brahmans, Waisyas, "Shuddras, and many others, who will delight in the three gems, "will dwell there, I ought therefore to go to the Island of Lanka, "and visit the sites where the sixteen great places will have to "be situated, and indulge myself in the enjoyment of Samápatti, "and then return here."

43. So in the eighth year of his Buddhaship he, at the invitation

of the great priest Sunáparanta together with five hundred sanctified théras, mounted upon five hundred golden palanquins which the god Śakraia had created and presented to them, came to the territory of Sunáparant, and received the hall named Chandana-mandalamálaka, built by some merchants in the monastery of Muhulu ; and there he preached his doctrines to sentient beings, and established them in the enjoyment of the fruits of the paths, and dwelt there several days, and went to the market town of Suppáraka at the invitation of the priest Purna, and preached the doctrines to the people there. While he was returning to the city of Sewet, he came to the bank of the river Nermadá, and there he, at the request of the Nágá king Nermadá, who dwelt in the river, partook of the divine food presented by him, and gave him some practical admonitions, and established a great multitude of Nágas in the initiatory observance of religion. And at the request of the Nága king Nermadá, he made an imprint of his glorious right foot, endowed with a hundred and eight auspicious signs, on a beautiful strand like a heap of pearl dust, on the bank of that river, on which the rippling waves strike and break themselves ; and he provided the Nágas with the means of acquiring merits.

44. When the spreading waves strike over the heap of sand on which the glorious foot was imprinted on the shore of that river in the Yónaka country, the glorious foot-mark is covered by the water, and when the waves retire the imprint of the foot with all its auspicious signs reappears, like a seal impressed upon the surface of a lump of extremely white beeswax, without the slightest diminution of any of the blissful marks, satisfying the eyes of every one who sees it. And it imparts abundant happiness to the world up to this day. This is a páribhógika memorial.

45. And from that place he proceeded to the rock of Sachchabaddha, and at the request of a certain priest called Sachchabaddha, he imprinted on the top of the thick blue rock of that name his glorious foot, endowed with a hundred and eight auspicious signs, such as Siriwasa, Swastika, and so forth, as if a foot smeared with ointment had been pressed upon a lump of wet clay, without the defect of a single jot of the parts of those auspicious marks, so as

to be clear to the bodily eye of every one that sees them. This also is a memorial of the foot of my Buddha.

46. Thence Buddha, proceeding from the said Sachchabaddha mountain, recollected the invitation which the Nága king Maniakkha,—who enjoys the Nága prosperity in that Nága region which had arisen contiguous to the new stream of water named the Kēlani river, perhaps from its resemblance to an auspicious body of water emptying itself into the ocean, having fallen at the foot of the rock after the entire washing and purification of the noble mountain Samantakūṭa (Adam's Peak) of the Island of Lanka, when the water of the auspicious consecration was poured on the top of its head for purification, previous to its sacred investment with the mark of the glorious foot,—had made on a former occasion, when he had gone to Manivāga isle, for the purpose of assisting his nephew Mahódara, the prince of the Nágas, in a war which he was carrying on against the Nága Prince Chulódara, having seen Buddha, who had mercifully come there,—that he should visit Kēlani;—and on the day of full moon of the month of Wesak (May) he began to proceed, attended by five hundred sanctified priests, including the eighty dignitaries.

47. In the place where Buddha was residing, there was, close to his bed chamber, a noble Nága named Sumana, enjoying great happiness, constantly attended by sixteen thousand Nága virgins; and he, having seen the personal gracefulness of Buddha, greatly admired him; and he had his mother as an object of veneration, and rendered her such services as worshipping and honouring her, and shampooing her feet.

48. When Buddha was about to depart, he invited this noble Nága who stood by, and said, "Follow us with thy retinue." And this noble Nága immediately obeyed these words, and said "Yea, my Lord," and took his train of about sixty millions of Nágas, and proceeded, holding over his head a full blossomed champack tree, so that the rays of the sun might not strike against the glorious person of Buddha.

49. Afterwards the meritorious Buddha, having arrived at the Nága city of the Nága king Maniakkha at the Kēlani river in the

Island of Lanka, sat upon the throne completed with all sorts of gems in the golden court, miraculously brought into existence by Maniakkha, and remained with his attendant priests on the site of the Kēlani monument, and made refection of the divine food presented to him by the noble Nāga, and delivered to him some practical admonitions; and, at the request of that noble Nāga, he made an impression of his glorious foot under that river of Kēlani, in order that the Nāga king might make offerings to him, and he initiated many thousands of other Nāgas into the threefold refuge, and remained sitting there increasing their merits.

50. Then the great god Sumana, resident at the divine mansion on the summit of the peak Samanala (Adam's Peak), who had heard of these circumstances, came with his numerous retinue of gods to the site of the Kēlani monument, having prepared and brought things for offerings to him, and saw Buddha; and took drums and other musical instruments, and offered him immense divine fragrant flowers, lamps, incense, and other things, and worshipped him, by applying to the ground five places of the body, and prayed Buddha to come to the Samanala mountain, while the Nāgas remained worshipping him.

51. Then the great god Sumana, resident of the Samanala mountain, addressed him in six such stanzas as these, standing before Buddha, with closed hands upon his head, addressing him thus, praying:—

25. “O great Buddha, the lord of the whole universe, it was
 “with thy compassion to sentient beings that thou hadst entered
 “the impassable ocean of Sansāra, and moved about during an im-
 “mense period of time, suffering pains from the moment of thy
 “obtaining, at the foot of the Dípankara Buddha, the sanction to
 “become Buddha, and completed the full thirty *páramitās*. I am
 “included also among the number of all the sentient beings, such as
 “Gods, Brahmas, Asuras, Men, Nágús, Supernas, Yakshas, Rák-
 “shas, Siddhas, Widdhyadharas, and others who enjoy the beneficial
 “rewards from that compassion of thine. Have mercy there-
 “fore upon me, and in that visible mountainous forest, uplifted
 “and graceful in all glory, beauteous in green foliage, tender

"leaves, waterfalls, and rainbows, pressed by the striking of wind,
 "delightful with clusters of lotusses and flashings of lightnings,
 "resounding with the noise of gentle breezes and of the roaring
 "clouds, resembling the black peak of a rainy cloud over the eastern
 "horizon, sprinkled by the fall of the extremely white ambrosial
 "showers of rain, situated in the midst of that visible wilderness
 "like a peacock's neck, being an object eligible for the ceremonies at
 "the offerings made to Buddha, being an abode for gods and
 "goddesses engaged in divine sports, giving pleasure to multi-
 "tudes of gods performing dances that properly correspond to the
 "airs of the music variously produced by the simultaneous playing
 "of the five kinds of sonorous instruments of átata, witata, witatáta
 "ghana and susira, constantly kept up by describing various
 "kinds of objects, such as trees, creepers, rivers, quadrupeds, and
 "birds, and singing the airs agreeable to these on the summit of
 "that peaked mountain Samantakúṭa, appearing like a noble
 "Airáwana elephant, whose whole body is entirely blanched with
 "the white colour of the falling of dews, and who stretches forth,
 "like rows of probosces, a multitude of rivers that fall in different
 "directions, graceful with rows of waves rising up at the points of
 "rocks, splendid with a multitude of round and rising rocks like
 "frontal globes, and of root-stems of various shapes like a mul-
 "titude of tusks; dignified with cataracts, like the gently dropping
 "exudation of juice; and with slabs of great stones, like temples;—
 "impress there this thy tender, delicate and glorious foot, and
 "improve the prosperous condition of the period of five thousand
 "years."

53. The lord of the biped race, who gives commands conducive
 to the happiness of the whole universe, accepted the prayer
 offered by the noble god Sumana in stanzas like these, and when
 he was proceeding from the city of Kēlani, having ascended
 the air, attended by five hundred sanctified priests, including the
 eighty dignified disciples, like the great Brahmas, Sahampati,
 attended by the train of Brahmas, the noble god Sumana covered
 himself on one shoulder with a vesture of various lustres, dressed
 himself with divine ornaments of undiminished splendour, and

habited with long broad and white divine silk garments, and himself looking like a pillar of cloud emitting torrents of rain water, enveloped with rainbows and flashings of lightnings, stood on the right hand side of the omniscient Buddha, bending himself with the utmost marks of veneration, and giving him his hand, proceeded.

54. Then in front of him proceeded in attendance many hundreds and thousands of female deities, exhibiting various feats of dancing, forming themselves into different concerts, showing their gestures conformably to the nine sentiments of dancing, descriptive of the six acts of the feet, sixty-four of the hands, eight of the eyes, and five of the head, and standing in the midst of a great assembly of performers, producing airs corresponding to the various tunes,—in the same way proceeded many hundreds and thousands of divine soldiers in attendance, habited in their uniforms, overtaking one another, simultaneously raising various loud sounds of the five kinds of musical instruments, as if they were giving a violent shock upon the whole terrestrial element,—in the same way proceeded many hundreds and thousands of goddesses and companies of gods in attendance, carrying articles for offerings, such as umbrellas, fans, banners, bundles of feathers, palm-leaved fans, spreading fans, gold and silver pitchers, pots full of scented water, nosegays, garlands, and silver torches and other things.

55. In the same way proceeded Śekkras, Brahmas, great Iswaras, Nágás, Yakshas, Rákshas, Siddhas, Widdhyadharas, and others, collecting themselves together and attended by their retinues constantly spreading like canopies in the hollow of the firmament nosegays of fragrant flowers, and young branches of asóka trees, tender leaves of the honey mango trees, iron-wood trees, banyan trees, and creepers of spotted betel, and throwing, like rain, gold and silver flowers, pearls, gems, and camphor, and scattering about for offerings an immense quantity of such precious articles as godlike ornaments, divine crowns, and their upper vestures; whirling round their heads numberless divine garments like swarms of white cranes moving about the summit of a golden rock, snapping their fingers, producing sounds by the clapping of their hands, giving shouts of

acclamations of joy, and filling all the points of the compass with the noise of excessive singing, intoxicated by the sports of sadhu. Thus the bands of gods proceeded through the air, together with the company of the disciples, Buddha being at their head, as if the rocks of Meru and Yagundara had landed on the shore of the great ocean, and bent their course towards the peak of Samanala.

56. And in this way, while the sound adviser of all the sentient beings, the sovereign of the world, the lord of the biped races, had ascended the aerial path, and was proceeding, the orb of the sun made the clusters of his beams as soft as the light of the moon, and stood in the sky like a white umbrella held over his head for the purpose of preventing the heat, then gentle drops of rain began to fall slowly like a sprinkling of water upon an altar of flowers that had been elevated to the clouded sky. And gentle breezes mixed with perfumes began to blow from various directions, to cool the whole universe like one orb of odour.

57. Thus Buddha suffering the pomps of the immense offerings which the gods performed, by presenting various miracles in the whole firmament, filled the entire universe with the clusters of Buddha's dense beams of six colours, namely blue, yellow, scarlet, white, red and variegated, arrived at the summit of the peak Samantakūṭa, and stood with his face towards the west, attended by five hundred disciples, like the orb of the rising sun enveloped in a collection of the lustre of Buddha's beams which had come over the top of the eastern rock, and which had looked towards the way of the interval of the western ocean; and Buddha, at the prayer of the great Sumana, the noble king of the gods, clearly impressed upon the summit of the Samantakūṭa mountain, his soft and ruddy pink-coloured left foot, with all its beauties, which in length is about three inches less than two carpenter's cubits, endowed with a hundred and eight auspicious signs.

58. So he properly gratified the noble god Maha Sumana, together with innumerable sentient beings such as Brahmas and gods, and set his glorious foot as a seal that is impressed, purporting that the Island of Lanka was his own treasury, full of the three gems. At that moment, at the festival of the noble peaked mountain

Samanala, the rocks, trees, rivers, cataracts, pools, brooks, earth, sea, and sky, like an army attendant upon it, clothed themselves with the unfolded garments of various hues of the six coloured rays of Buddha's beams, anointed with the ointment of the pouring of flowers of divine fragranee, adorned themselves with the jewellery of the showers of divine gems, decorated themselves with garlands of flowers of fully expanded and unwonted blossoms, playing on the five kinds of musical instruments like the roaring of the sea, singing agreeably to the measurement of the hum of the bees, clapping their hands as with the clash of rain clouds, shouting with applause like the roaring of the earth ; and in the continual sprinkling of unusual rains they disported themselves among the waters.

59. Then the Omniscient Buddha, attended by the train of the great priests, departed from that place, and rested during the heat of the day in the cave of Bhagawá-lene on the side of that peak of Samanala, making it also a páribhógika memorial, and proceeding from that place went to the district of Ruhuna, and entered with his train into the state of samápatti, on the site where the monument of Díghanakha was to be erected, and rested there for a moment.

60. Having rested in this way for a moment's time in the state of samápatti, together with his five hundred attendant sanctified priests, at the site of Díghanakha, and having placed in that spot the deity Maháséna as guardian, and thence like a Gurulu-raja attended by a multitude of Garundas, ascended the aerial path and come to the city of Anurádhapura, he sat, by shaking the earth, on the site where the great glorious sacred bo-tree was to be placed in the midst of the grove Maha Méghawana, and on the site where Ratnamáli monument was to be erected, and appointed there a deity of the name of Wísála as guardian, and he proceeded thence and rested, by shaking the earth as before, in the state of Niródha samápatti, at the site where the Thupáráma monument was to be built; and having appointed in that place, as guardian, a god of the name of Prathuwimála, he proceeded thence and rested for a moment in the state of samápatti at the site of Mirisaweti Vilára attended by five hundred sanctified priests, including the eighty

dignified disciples; then he rose from the state of samápatti there, and preached his doctrines to an innumerable multitude of gods who had collected themselves together in that place, and led them into the four rewards of the four paths, and commanded the god Indrat to guard that place, and thus awakened the minds of the people.

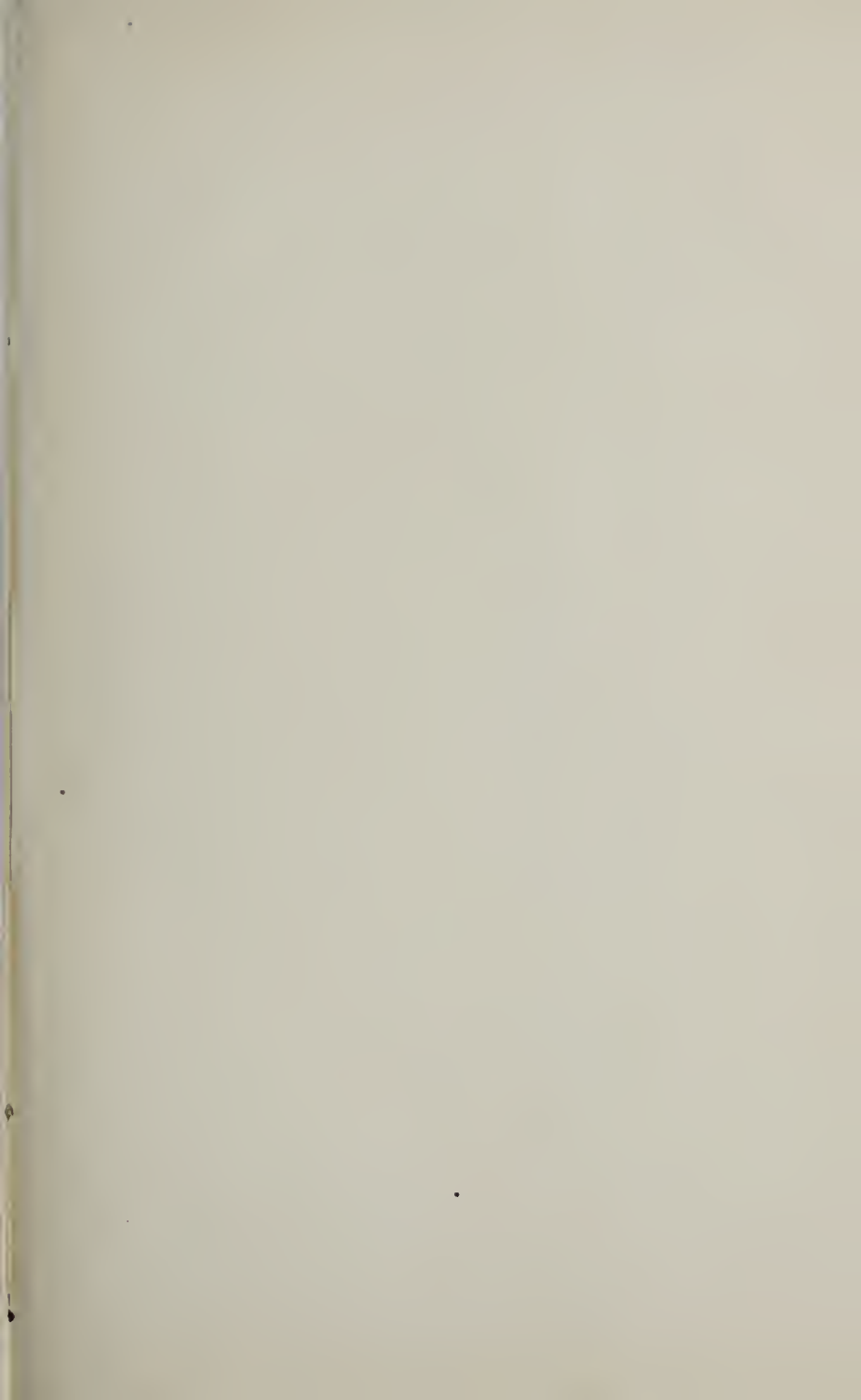
61. From that place he proceeded and rested a moment with his retinue at the site where Lówámahápáya was to be erected, at the site where the house of Lahabat was to be erected, at the site where the pool Dantádbara was to be constructed, and at the site where Ruwanwelipaya was to be built; and he preached his doctrines to the assembled gods in these places, and distributed the four rewards of the four supreme paths; from that place he proceeded and sat upon that most delightful spot of ground on the summit of the rock of Mihintala where Mahaselasáya was to be erected; and he brought to his subjection those Gods, Brahmas, Nagas, Garudas, Siddhas, Widdhyádhara, Rakshas, Gandharwas, and others who were gathered near him, and he made them drink of the ambrosia of his doctrines, and straightened the path of the duration of Saṁsára, and displayed to them the happy way which speedily leads to the city of Nirwána.

62. He went thence, together with five hundred sanctified priests, and entered the state of samápatti at the place where the venerable dágoba of Kataragama was to be built, and in that place also he caused the earth to shake, and for the future protection of that place he located the noble god Ghósha, and departed thence and entered the state of Niródhā samápatti as before, at the site where Tissa Maha Wihára was to be erected, and caused the earth to shake as before, and he placed there for guarding it a god called Manibháraka. He left that place and coming to Nága-Maha Wihára, entered the state of samápatti as before, and caused the earth to shake, and he placed there for its protection a god named Mihiuda, and proceeded thence and entered the state of Niródhā samápatti with the five hundred sanctified priests at a very delightful spot of ground, near Séruwila on the southern bank of the river Mahaweli, and caused the great earth to shake, and rose from his seat.

63. Then when the Nágarája Sumana had plucked some flowers

from the champac tree which he had in his hands, and had gone to that place and offered them to Buddha and stood by him, he ordered that Nágarája Sumana should reside there as the guardian god of that place, and then he gave his own protecting influence to the glorious Island of Lanka, and returned to Jambudwipa.

64. This is the third visit of our Buddha to the Island of Lanka. Thus all the fourteen places, at which he spent some time in moving about, by way of standing, or sitting, and so forth, in the three visits which the exalted sovereign of the wholesome doctrines paid to the Island of Lanka, are páribhógika memorials.

32/11/25
85/11

